

Вінницький національний медичний університет
ім. М. І. Пирогова

Бібліотека

Вінниччина медична - 2019

календар знаменних і пам'ятних дат

**Вінницький національний медичний університет
імені М. І. Пирогова
Бібліотека**

Вінниччина медична – 2019
Календар знаменних і пам'ятних дат

Вінниця, 2018

УДК 61(091)+908](477.44)(059)
В 48

Укладач: Юрчишина О. А., завідувач сектору краєзнавчих видань
Відповідальна за випуск Кравчук Н. М., директор бібліотеки

В 48 Вінниччина медична – 2019 : календар знаменних і
пам'ятних дат / уклад. О. А. Юрчишина ; відп. за вип.
Н. М. Кравчук. – Вінниця, 2018. – 108 с.

Видання подає матеріали про ювілярів 2019 року і визначні дати медицини краю на основі архівних та біографічних відомостей. Інформація рекомендована науковцям, студентам, краєзнавцям, бібліотечним працівникам та всім, хто цікавиться історією медицини.

УДК 61(091)+908](477.44)(059)

ПЕРЕДМОВА

*Історія – наші корені. Без них
неможливе життя сьогодні і в майбутньому*
Микола Амосов

Видання «Вінниччина медична: знаменні й пам'ятні дати» виходить з 2012 року. Під час пошуку нових імен і подій, обсяг матеріалів збільшувався і рамки одного календаря стали для них затісні. Тому цьогоріч видання «Вінниччина медична: знаменні й пам'ятні дати» виходить у двох тематичних випусках: «Вінниччина медична – 2019» і «ВНМУ ім. М. І. Пирогова: ювілеї, події, дати – 2019».

Календар «Вінниччина медична» містить матеріали про лікарів і науковців-медиків, ювілярів 2019 року: уродженців краю та тих, хто тут працював, керівників лікувальних закладів, відомих діячів медицини, які перебували на Вінниччині; фахівців суміжних з медициною галузей; ювілеї лікувальних, оздоровчих, медичних освітніх закладів Вінниччини та інші визначні і пам'ятні дати медицини. У виданні також подано перелік Всесвітніх днів та професійних свят 2019 року, пов'язаних з освітньою, медичною і фармацевтичною галузями та іменний покажчик ювілярів. Видання доповнюють світлини та поезії ювілярів і лікарів-випускників ВНМУ ім. М. І. Пирогова.

Матеріали підготовлені на основі архівних та біографічних джерел, які розміщені у календарній і хронологічній послідовності та супроводжуються списком бібліографічних джерел. Календар не претендує на вичерпність.

Календар розрахований на науковців, студентів, краєзнавців, бібліотечних працівників, всіх охочих познайомитися з історією наукової думки та медицини.

Зауваження, уточнення, доповнення та пропозиції до поданих матеріалів будуть прийняті з вдячністю.

Січень

Всеукраїнське свято на честь
лікаря й поета Степана
Руданського у м. Калинівка
на Вінниччині. 2007 р.

ЩО ТОБІ ПОДАРУВАТИ?

*Що тобі подарувати,
Любий мій, на Новий рік?
Чи з берези білі шати,
Чи підківку од воріт?
Може сонце з виднокраю,
Може зірку із ковша?
Може гілку на сопілку
З річкового комиша?
Що тобі подарувати –
Дороге на всі роки?
Може рибку золотую
З мої тихої ріки,
Може китицю калини
З зачарованих лісів,
Може співи солов'їні
На десятки голосів?
Що тобі подарувати?
Любий мій, на Новий рік,
Як прийду до твоєї хати,
Щоб навіки ти зберіг?
Золоте води відерце
Чи сніжинок срібну креш?
Чи моє гаряче серце? –
Та не знаю, чи візьмеш...*

Петяна Сокур

 03.01 – 65 років від дня народження **Ковальчук Тамари Антонівни** (03.01.1954, с. Глибочок Тростянецького р-ну Вінницької обл.), гігієніста, доктора медичних наук (2003).

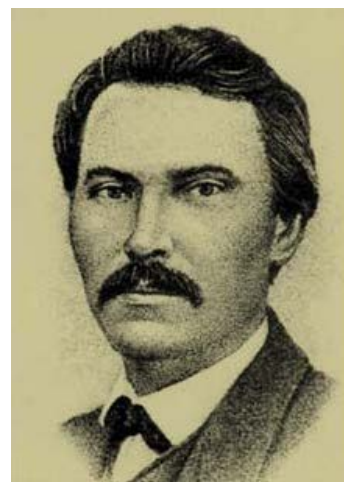
Закінчила Дніпропетровський медичний інститут (1977). Працювала лікарем. З 1985 р. – в Українському НДІ променевої медицини (м. Кривий Ріг): завідувач терапевтичного відділення (1992–1997), з 1997 р. – заступник директора з лікувальної роботи.

Наукові дослідження: діагностика й лікування професійних захворювань, моніторинг стану здоров'я, обґрунтування допустимих безпечних термінів роботи людей у шкідливих умовах гірничо-металургійного виробництва, машинобудування, будівництва та хімічної промисловості.

Література

1. **Луговський С. П.** Ковальчук Тамара Антонівна / С. П. Луговський // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2013. – Т. 13: Киї-Кок. – С. 542 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.

 06.01 – 185 років від дня народження **Руданського Степана Васильовича** (25.12.1833(06.01.1834), с. Хомутиці Вінницького повіту Подільської губернії, нині Калинівського р-ну Вінницької області – 21.04(03.05.)1873, м. Ялта), лікаря, поета, фольклориста, етнографа, перекладача, громадського діяча.

Закінчив Шаргородську духовну бурсу (1849), Кам'янець-Подільську духовну семінарію (1855), Санкт-Петербурзьку медико-хірургічну академію (1861), після закінчення якої працював у м. Ялта. Перший штатний міський лікар Ялти, перший санітарний і ветеринарний лікар міста й повіту, карантинний лікар застави та селищ Південного берега Криму, перший земський лікар, завідувач лікарняною і господарчою частинами в Ялтинському лікарняному відділенні. Лікар маєтків князя Воронцова, графів Гагаріних і Мордвинових. Завдяки його наполегливій діяльності місцеве лікарняне відділення було розширене, забезпечено інструментами, ліками. Вперше порушив питання про лікування жінок в умовах стаціонару. Ініціатор зародження санаторної справи, кліматотерапії, створення першої медичної бібліотеки на Південному березі Криму (м. Ялта), утворення фельдшерських пунктів. Доклав багато зусиль для санітарного, економічного й культурного розвитку міста. Був постійним членом ялтинської санітарної комісії, секретарем комітету з питань благоустрою. На засіданнях міської управи лікар постійно порушував питання про поліпшення санітарного стану Ялти. Заснував тут ветеринарну, санітарну, пожежну служби, сприяв побудові в місті водогону, каналізації, частину власної землі безкоштовно віддав під спорудження фонтану з резервуарами. З його ініціативи побудовано міський ринок, який функціонує й дотепер, почав діяти стаціонарний метеорологічний пункт. Почесний мировий суддя Сімферопольсько-Ялтинської й Керченської округи, почесний громадянин м. Ялта. У 1869 р. за розвиток земської медицини нагороджений орденом Станіслава

3-го ступеня, годинником фірми «Павло Буре». У 2014 р. встановлено пам'ятник С. Руданському в м. Калинівка Вінницької обл.

Література

1. **Герасименко В. Я.** Степан Руданський. Життя і творчість / В. Я. Герасименко. – Київ : Наукова думка, 1985. – 179 с.
2. «**І я знов** живий світ оглядую...». До 180-річчя від дня народження Степана Васильовича Руданського / Р. Павленко, Ю. Віленський О. Кірішева, О. Юрчишина ; ред. Т. Остапенко ; наук. конс. О. Боржковський ; Нац. наук. мед. б-ка України. – Київ : ВІПОЛ, 2014. – 216 с. : фот. – Бібліогр.: с. 202–205.
3. **Космеда Т. А.** Степан Руданський: феномен моделювання «живого» мовлення українців / Т. А. Космеда, Т. Ф. Осіпова, Н. В. Піддубна ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; Ун-т ім. Адама Міцкевича в Познані. – Харків ; Познань ; Дрогобич : Коло, 2015. – 312 с. – Бібліогр.: с. 277–291.
4. **Павленко Р. І.** Степан Руданський – гуманіст, лікар, поет: (до 170-річчя від дня народження) / Р. І. Павленко // Журнал практичного лікаря. – 2004. – № 4. – С. 82–84.
5. **Юрчишина О.** Два поети : у 2014 році святкуватимемо не тільки 200-річчя Кобзаря, а й 180-річчя Степана Руданського / О. Юрчишина, О. Боржковський // Голос України. – 2013. – 19 лип. (№ 132). – С. 7 : портр.

 14.01 – 95 років від дня народження **М'ястківського Андрія Пилиповича** (14.01.1924, с. Соколівка, нині Крижопільського р-ну Вінницької обл. – 17.11.2003, там само), українського поета, прозаїка, драматурга, перекладача.

У 1939 р. вступив до Тульчинської фельдшерсько-акушерської школи,

навчання в якій перервала війна. З квітня 1944 р. до травня 1945 р. – на фронті. У 1947 р. закінчив вищезгадану школу. Працював фельдшером, з 1953 р. – учителем у рідному селі. Упродовж 1953–1960 рр. навчався заочно на філологічному факультеті Вінницького педагогічного інституту. Був членом Вінницького обласного літоб'єднання. У 1955 р. перейшов на редакційну роботу у видавництво «Молодь» у м. Київ.

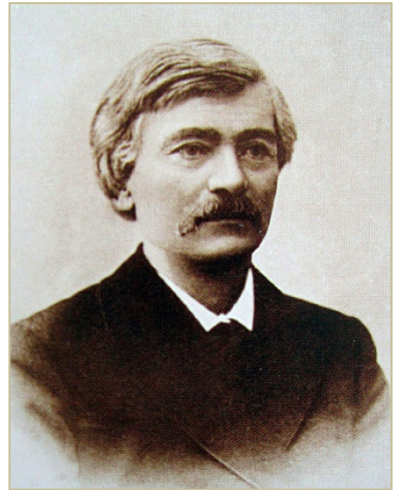
Згодом працював у інших видавництвах та редакціях журналів. Автор численних поетичних збірок, романів, повістей, новел, п'єс. Перекладав з білоруської, єврейської, румунської, таджицької та інших мов. Писав вірші для дітей.

Пісні на його слова увійшли до золотого фонду української естради. Особливої популярності набули пісні «На калині мене мати колихала», «Підкручу я чорнії вуса» (обидві – муз. В. Верменича), «Ми всі діти українські» (муз. М. Бурмаки), ін. Лауреат премій ім. В. Сосюри і Н. Забіли. Член Спілки письменників з 1955 р.

Література

1. **Кобець В.** Відголосила осінь журавлями... / В. Кобець // Вінниччина. – 2003. – 25 листоп. – С. 4.
2. **Струтинська Н.** Любов та доброта у нім сплелись / Н. Струтинська // Сільські новини. – 2009. – 27 січ.
3. **Тимчик Н.** Опромінений спалахом соняхів... : життєвий і творчий шлях письменника-земляка А. П. М'ястківського : література рідного краю. 9-й клас / Н. Тимчик // Українська мова та література. – 2015. – Черв. (№ 11/12). – С. 57–65.
4. **Хоменко Б. В.** М'ястківський Андрій Пилипович / Б. В. Хоменко // З-над Божої ріки : літ. біобібліогр. словник Вінниччини / упоряд. і заг. редакція А. М. Подолинного. – Вид. 2-ге, перероб., допов. – Вінниця, 2001. – С. 232–233.
5. **Чудний В.** Дивився очима народу / В. Чудний // Літературна Україна. – 2004. – 22 січ. – С. 4.

✚ 18.01 – 185 років від дня народження **Антоновича Володимира Боніфатійовича** (06(18).01.1834, містечко Махнівка Київської губернії, нині село Козятинського р-ну Вінницької обл. – 08(21).03.1908, м. Київ), лікаря, історика, археографа, археолога, етнографа, публіциста, громадського діяча.

У 1844 р. разом з батьками мешкав у с. Гущинці Вінницького повіту, нині Калинівського р-ну Вінницької обл. Закінчив медичний (1855), історико-філологічний (1860) факультети Київського університету Св. Володимира. Автор численних праць про минуле українського народу. Палко обстоював право українського народу на розвиток національної культури. Створив київську школу істориків, яка заклала підвалини сучасної української історичної науки. У 1869–1870 рр. взяв участь в експедиції, яка під керівництвом П. Чубинського збирала народознавчі та краєзнавчі матеріали в Київській, Подільській, Волинській, частково Полтавській, Мінській, Гродненській, Люблінській та Седлецькій губерніях. Розшуковував та досліджував пам'ятки давніх культур, у т. ч. на Вінниччині вивчав скельні дністровські печери, проводив розкопки біля с. Кальник Липовецького повіту. Знайшов городище у м. Вінниця, на лівому березі Південного Бугу. Працював канцеляристом (1863), а з 1864 р. – головним редактором Тимчасової комісії для розгляду давніх актів. Протягом 20-літньої діяльності на цій посаді зібрав, відредагував і видав 8 томів документів, що стосуються історії

Правобережної України 16–18 ст. – «Архив Юго-Западной России». Захистив докторську дисертацію у 1878 р. на тему «Очерк истории Великого княжества Литовского до смерти Ольгерда». З 1878 р. – ординарний професор кафедри російської історії, декан історично-філологічного факультету Київського університету Св. Володимира. З 1895 р. – заслужений ординарний професор того самого університету. Разом із М. Драгомановим видав «Исторические песни малорусского народа» в 2-х томах (м. Київ, 1874–1875), які Російська Академія Наук відзначила Уварівською премією та «Політичні пісні українського народу 18–19 ст.» (ч. 1–2, 1883–1885, м. Женева). Писав поезії переважно на історичні теми, вдаючись до фольклорних традицій. Зробив вагомий внесок у розвиток української етнографії, фольклористики, філософії.

Іменем науковця названі вулиці у містах Вінниця, Київ, Львів.

Література

1. **Вінниччина** в датах : хронол. довід. / Вінниц. обл. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. С. Шлеймович ; ред. М. Г. Спиця. – Вінниця, 2000. – С. 49.
2. **Колесник В.** Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. слов. / В. Колесник. – Вінниця: Розвиток, 2007. – С. 29–34. – Бібліогр. в кінці ст.
3. **Короткий В.** Антонович Володимир Боніфатійович (1834–1908) / В. А. Короткий // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2001. – Т. 1: А. – С. 579–580 : фот. – Бібліогр. в кінці ст.
4. **Петренко О.** До питання про час і місце народження В. Б. Антоновича / О. Петренко // Пульсуючі джерела. – 2009. – 24 січ. – С. 3.

5. **Сюндюков І.** «Неможливий для схоплення» Антонович : до 180-річчя від дня народження історика та громадського діяча, якого небезпідставно вважали «мозковим центром» українського руху другої половини ХХ століття / І. Сюндюков // День. – 2014. – 10–11 січ. – С. 11
6. **Хоменко Б. В.** Антонович Володимир Боніфатійович / Б. В. Хоменко // 3-над Божої ріки : літ. біобібліогр. слов. Вінниччини / заг. ред., упоряд. А. М. Подолинний. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Вінниця, 2001. – С. 12–13. – Бібліогр.: в кінці ст.

 19.01 – 120 років від дня народження **Меркова Аркадія Михайловича** (19.01.1899, м. Новосила, Тульської губернії – 11.11.1971, м. Москва, РФ), санітарного, демографічного статистика, доктора медичних наук, професора.

Закінчив Харківський медичний інститут, нині національний медичний університет (1923). Працював завідувачем Старобільським, згодом Вінницьким окружними відділами охорони здоров'я (1923–1929). У 1934 р. став завідувачем кафедри соціальної гігієни Харківського медичного інституту, а пізніше – кафедри організації охорони здоров'я Харківського інституту удосконалення лікарів. Одночасно очолював відділ соціальної патології злоякісних новоутворень Українського онкологічного інституту (1929–1941). Упродовж 1943–1949 рр. був начальником відділу медичної статистики МОЗ СРСР й одночасно завідувачем кафедри санітарної статистики центрального інституту удосконалення лікарів. Згодом працював завідувачем

відділу статистики здоров'я населення Інституту організації охорони здоров'я та історії медицини ім. М. О. Семашка.

Автор понад 170 наукових праць, з них 23 монографічного характеру з питань теорії, методики та історії санітарної статистики, зокрема з демографічної статистики захворюваності, статистики охорони здоров'я, соціальної гігієни та організації охорони здоров'я. Започаткував та організував радянську онкологічну статистику, яка вивчала захворюваність на рак та смертність від нього, розробив принципи вибіркового методу вивчення загальної захворюваності населення, створив школу медиків-демографів, удосконалив методики санітарно-демографічного аналізу стану здоров'я населення.

Нагороджений орденами та медалями.

Література

1. **Бедный М. С.** Памяти Аркадия Михайловича Меркова / М. С. Бедный // Советское здравоохранение. – 1972. – № 3. – С. 3.
2. **Мерков Аркадій Михайлович.** Камінський Лев Семенович. Птуха Михайло Васильович : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Т. Нековаль, Г. М. Зубченко. – Київ : [б. в.], 2009. – 49 с. – (Славні імена української медичної книги : медичні бібліотеки України в особах, документах, бібліографії).
3. **Нековаль В. Т.** Мерков Аркадій Михайлович : до 100-річчя з дня народження (19.01.1899–11.11.1971) / В. Т. Нековаль // Статистика України. – 2008. – № 4. – С. 106–107 : фот.
4. **Чумак Л. И.** Профессор А. М. Мерков и его вклад в развитие отечественной социальной медицины / Л. И. Чумак // Медицина сьогодні і завтра. – 2013. – № 4. – С. 47–51. – Бібліогр. в кінці ст.

✚ 28.01 – 165 років від дня народження **Високовича Володимира Костянтиновича** (16(28).01.1854, м. Гайсин Подільської губернії, нині місто, райцентр Вінницької обл. – 13(26).05.1912, м. Київ), лікаря-патологоанатома, епідеміолога, доктора медицини (1882), професора (1895).

Закінчив Харківський університет (1876). З 1877 р. – прозектор військових шпиталів на Кавказі. Підвищував кваліфікацію у Харківському університеті (1879–1882), у Німеччині (1884–1886). У 1886 р. – приват-доцент, з 1887 р. – прозектор кафедри патологічної анатомії Харківського університету і одночасно завідувач бактеріологічної станції (згодом – інститут) Харківського медичного товариства, з 1895 р. – ординарний професор, завідувач кафедри анатомії Київського медичного інституту, з 1900 р. – у Київському бактеріологічному інституті: завідувач відділення щеплень.

Наукові праці присвячені питанням патологічної анатомії, епідеміології та бактеріології. Разом із І. І. Мечниковим розробив вчення про ретикулоендотеліальну систему, зокрема про фагоцитарну здатність ендотеліальних клітин при бактеріальних інфекціях. Досліджував проблеми менінгококової інфекції та туберкульозу. Вперше встановив аглютинативні властивості сироватки крові у пацієнтів, які одужують після чуми. Застосував масові щеплення проти черевного тифу. Брав участь у перших в Росії щепленнях проти сибірки та сказу. Неодноразово очолював боротьбу з епідеміями чуми і

холери в Україні, Росії, Індії. Один із засновників Київського бактеріологічного інституту, Товариства боротьби із заразними хворобами. У викладанні патологічної анатомії ввів курс бактеріології.

Меморіальну дошку В. К. Високовичу встановлено у Гайсинському медичному училищі на Вінниччині

Література

1. **Алмазов І. В.** К. Високович / І. Алмазов // Молодий медик. – 1962. – 14 груд. – С. 2.
2. **Життя**, присвячене людям : до 160-річчя від дня народження Володимира Костянтиновича Високовича / уклад. : Л. Є. Корнілова, Є. О. Корнілова, С. П. Руда, О. А. Юрчишина ; Нац. наук. мед. б-ка України ; Наук. б-ка Вінниц. нац. мед. ун-ту ім. М. І. Пирогова. – Київ, 2014. – 82 с. – (Товариство київських лікарів в особах).
3. **Заблудовский П. Е.** Владимир Константинович Высокович : (к 125-летию со дня рождения) / П. Е. Заблудовский // Журнал микробиологии, эпидемиологии и иммунобиологии. – 1979. – № 9. – С. 104–105.
4. **Клейн Б. І.** Пам'яті В. К. Високовича : (до 50-річчя з дня смерті) / Б. І. Клейн // Мікробіологічний журнал. – 1962. – Вип. 4. – С. 66–67.
5. **Линдеман В. В.** К. Высокович : некролог / В. Линдеман // Киевлянин. – 1912. – 15 мая.
6. **Руда С. П.** 150-річчя від дня народження В. К. Високовича / С. П. Руда // Наука та наукознавство. – 2004. – № 1. – С. 134–137.
7. **Скрипаль І. Г.** Високович Володимир Костянтинович / І. Г. Скрипаль // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2005. – Т. 4: В-Вог. – С. 579–580 : фот. – Бібліогр. в кінці ст.
8. **Старченко С.** Високович Володимир Костянтинович (1854–1912) : до 150-річчя від дня народження / С. Старченко, В. Благодаров // Мистецтво лікування. – 2004. – № 4. – С. 94–96.

 28.01 – 125 років від дня народження **Кагана Соломона Соломоновича** (16(28).01.1894, містечко Ладижин Гайсинського повіту Подільської губернії, нині місто Тростянецького р-ну Вінницької обл. – 17.03.1965, м. Київ), гігієніста, доктора медичних наук (1935), професора (1926).

Закінчив Київський університет Св. Володимира (1919). Працював у Київському медичному інституті: завідувач кафедри соціальної гігієни та організації охорони здоров'я (1924–1928, 1934–1952); ректор (1928–1932); завідувач кафедри соціальної гігієни та організації охорони здоров'я Дніпропетровського медичного університету; керівник організаційно-методичного відділу Українського НДІ туберкульозу (1953–1960, нині Інститут фтизіатрії і пульмонології НАМНУ, м. Київ).

Автор понад 200 наукових праць. Напрямки наукових досліджень: соціальна гігієна, санітарна статистика, демографія та історія медицини.

Нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, багатьма медалями та ін. державними нагородами СРСР.

Похований в м. Київ на Байковому кладовищі

Література

1. **Приходько А. М.** Каган Соломон Соломонович / А. М. Приходько // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2011. – Т. 11: Зор-Как. – С. 653 : фот. – Бібліогр. в кінці ст.

Лютий

*Вінницька обласна клінічна
психоневрологічна лікарня
ім. акад. О. І. Ющенка,
який працював тут упродовж
1897–1901 рр.*

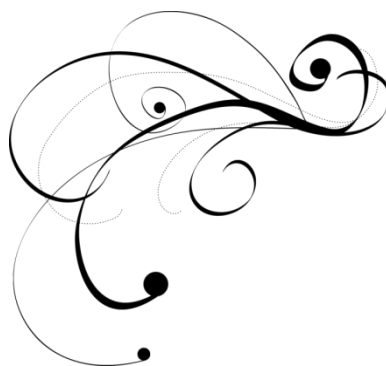
МЕТЕЛИЦЯ

Завиває метелиця,
Завиває хурделиця,
Крутиться, вертиться,
Одбіжить та й вернеться

Завиває метелиця,
Завиває хурделиця,
Тримає, сердиться,
Попід ноги стелиться.

Завиває метелиця,
Завиває хурделиця,
Бігає, грається,
В хату добирається.

Андрій М'ястківський

✚ **01.02 – 130 років** тому (1889) відкрито земську лікарню на 15 ліжок у м. Тульчин, нині райцентр Вінницької обл. Першим її лікарем був призначений колезький радник Леонтій Степанович Багоцький. За перший рік діяльності земської лікарні було надано допомогу 134 хворим. Заклад постійно розвивався, розширювалася його структура. Нині – це Тульчинська центральна районна лікарня.

Література

1. **Тульчинська** центральна районна лікарня [Електронний ресурс] // Вінницька обласна наукова медична бібліотека: веб-сайт. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2zIji5R> (дата звернення: 21.03.13), вільний. – Назва з титул. екрана.

✚ **02.02 – 150 років** від дня народження **Ющенка Олександра Івановича** (02.02.1869 (за ін. даними – 02.12.1869), хутір Водотека поблизу містечка Глухова Чернігівської губернії, нині Сумської області – 13.06.1936, м. Харків) – українського психіатра, громадського діяча, дійсного члена АН УРСР (з 1934 р.).

Закінчив Харківський університет (1893). Працював психіатром у містах Харків, Варшава, Санкт-Петербург, Вінниця (1893–1911). Доцент Тартуського, професор Ростовського університетів (1920–1929), науковий співробітник Українського Інституту вдосконалення лікарів й Української психоневрологічної академії у м. Харків (1932–1936).

Автор понад 120 праць з питань неврозу, прогресивного паралічу у дітей, біохімічних змін при психічних захворюваннях, конституції людини, ураження ендокринної системи тощо. Член Британської психоневрологічної асоціації. Один із засновників біохімічного напрямку в психіатрії. Заслужений діяч науки і техніки УРСР. Упродовж 1897–1901 рр. працював у Вінницькій психіатричній лікарні, яка нині носить його ім'я.

Література

1. **Вінниччина** в датах : хронол. довід. / Вінниц. обл. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. С. Шлеймович ; ред. М. Г. Спиця. – Вінниця, 2000. – С. 56.
2. **Петрюк П. Т.** Академик Александр Иванович Ющенко – известный отечественный учёный, психиатр и бывший сабурянин : (к 140-летию со дня рождения) // Архів психіатрії. – 2009. – Т. 15, № 2. – С. 5–9.
3. **145 років** тому народився Олександр Іванович Ющенко // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2014 року : хронол. довід. / уклад.: О. Ю. Антонюк, Г. М. Авраменко. – Вінниця, 2013. – С. 276–277. – Бібліогр.: в кінці ст.

 09.02 – 125 років від дня народження **Вікула Івана Павловича** (27.01(09.02).1894, м. Кам'янець-Подільський, нині Хмельницької обл. – ?), демографа. Закінчив Харківський університет (1917). Працював завідувачем повітового відділу статистики народної освіти Подільської губернської земської управи (1918–1920); у статистичному бюро міст Кам'янець-Подільський, Вінниця, Київ (1920–1929); викладав демографію у 1-й Київській статистичній профшколі. Брав участь у проведенні переписів 1917, 1920, 1922, 1923, 1926 рр. і в розробці переписів 1916, 1917, 1920,

1923 рр. Був членом правління Подільської губернської спілки земських службовців та секретарем редакції її друкованого органу «Народний працівник».

Література

1. **Баженов Л. В.** Вікул Іван Павлович / Л. В. Баженов // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2005. – Т. 4; В-Вог. – С. 538. – Бібліогр.: в кінці ст.

 29.02 – 115 років від дня народження **Глузмана Фішеля Абрамовича** (29.02.1904, м. Могилів, нині м. Могилів-Подільський, райцентр Вінницької обл. – 20.05.1987, м. Київ), патофізіолога, доктора медичних наук (1959), професора (1969).

Закінчив Київський медичний інститут (1933), де й працював упродовж 1933–1941 та 1945–1960 рр. Під час Другої світової війни – військовий лікар. Упродовж 1960–1980 рр. працював у Київському НДІ гематології та переливання крові, де 1969 р. був завідувачем відділу патологічної фізіології.

Вивчав реактивність організму за умов розвитку злоякісних пухлин і патології кровотворення, а також вторинну хворобу при трансплантації кісткового мозку.

Література

1. **Базиленко О. М.** Глузман Фішель Абрамович / О. М. Базиленко // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2006. – Т. 5: Вод-Гн. – С. 679 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.

Березень

*м. Могилів-Подільський —
батьківщина науковця
Івана Павловича Лазаревича*

ВЕСНА

На осонні сушаться синиці,
Ясна й сонячна прийшла пора.
Бугу вже під кригою не спиться,
І зима попленталась з двора.
Покректала, як стара бабуся,
Та й пропала десь на небі тлі.
І летять уже додому бусли –
Наші рідні галасливі журавлі.
Перші квіти ще морозять ніжки,
На холодній стоячи землі.
А в полях протоптують доріжки
Сонця теплі зайчики малі.
В голубінь веселу, аж до сонця,
Лине птаства пісня весняна,
Вже бруньки постукують в віконце,
Певно це прийшла до нас Вона?!

Петяна Сокур

 14.03 – 145 років від дня народження **Данилова Леоніда Григоровича** (02(14).03.1874, м. Оренбург, Російська імперія, – 27.11.1928, м. Київ), метеоролога, кліматолога, синоптика. Досліджував вплив сонячної активності та атмосферних процесів на здоров'я людини.

Закінчив Казанський університет (1896), де й працював: з 1898 р. – магістр фізичної географії, приват-доцент; упродовж 1899–1906 рр. – приват-доцент, штатний спостерігач метеорологічної обсерваторії Новоросійського університету в м. Одеса. Консультант-гідролог при Комісії Казанської округи шляхів (1906–1908); службовець Управління залізниць у м. Санкт-Петербург (1909–1914), одночасно – редактор метеорологічного відділу журналу «Водные пути и шоссейные дороги» (1910–1912), редактор відділу повідомлень про погоду в «Метеорологическом вестнике» (1913); завідувач метеорологічного відділу Плотнянської сільськогосподарської дослідної станції (1916–1918; Подільська губернія); завідувач агрометеорологічного бюро Подільського земського відділу (1918–1919); метеоролог Одеського земського відділу (1920–1921).

З 1921 р. працював у м. Вінниця: очолював службу погоди Подільського відділу сільського господарства, з 1922 р. – Подільський відділ Українського республіканського управління з гідрометеорології, одночасно упродовж 1923–1925 рр. – Подільський відділ сільськогосподарського наукового комітету. В 1924 р. був одним із ініціаторів створення й науковим консультантом Кабінету виучування Поділля.

У 1928 р. переїхав до м. Київ, де організував бюро довгострокових прогнозів погоди при Українському республіканському управлінні з гідрометеорології.

Розробив методику довгострокових прогнозів погоди для Поділля і посушливих районів України, яка увійшла в науковий обіг як метод Данилова.

Був дійсним членом Російського географічного, Австрійського та Французького метеорологічних товариств.

Література

1. **Кокус В. В.** Внесок Л. Г. Данилова у розвиток метеорологічних досліджень на Поділлі в 20-х роках 20 ст. / В. В. Кокус // Фізична географія та геоморфологія : міжвідом. наук. зб. – Київ, 2009. – Вип. 57. – С. 177–186.
2. **Костриця М. Ю.** Данилов Леонід Григорович / М. Ю. Костриця // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2007. – Т. 7: Г-Ді. – С. 207. – Бібліогр.: в кінці ст.
3. **Півошенко І.** Професор Л. Г. Данилов – один із перших синоптиків довгострокових прогнозів погоди / І. Півошенко // Український географічний журнал. – 1997. – № 1. – С. 56–58.
4. **Тихомиров Е. Л.** Г. Данилов : [некролог] / Е. Тихомиров // Метеорологический вестник. – 1928. – № 12. – С. 289–290.

 20.03 – 60 років від дня народження Омелянчик Людмили Олександрівни, (20.03.1959, с. Горбанівка Вінницького р-ну, Вінницької обл.), провізора, доктора фармацевтичних наук, професора.

Закінчила з відзнакою Житомирське фармацевтичне училище (1977) і Запорізький державний медичний інститут (1982). Працювала асистентом

кафедри фармакогнозії Запорізького державного медичного інституту (1985–1989). З 1989 р. – у Запорізькому державному університеті (нині національний університет): старший науковий співробітник науково-дослідної частини (1989–1990), доцент кафедри загальної та біологічної хімії (1991–1992), завідувач кафедри біохімії та імунології з курсом хімії (1992–2001), декан біологічного факультету (1994–1997), проректор з навчальної роботи (1997–2000). З 2003 р. – професор кафедри загальної та прикладної екології, з 2004 р. – декан біологічного факультету, завідувач кафедри хімії Запорізького національного університету. Очолює наукову школу за напрямом «Біологічна хімія».

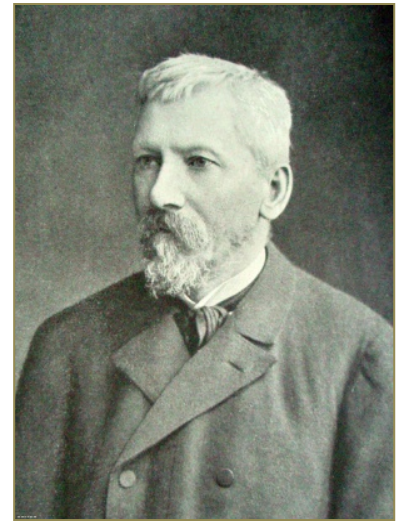
Автор понад 400 наукових праць, в т. ч. 6-ти монографій, 25 авторських свідоцтв, 35 патентів на винаходи, навчальних посібників, підручників. Напрямки наукових досліджень: пошук біологічно активних речовин синтетичного та рослинного походження.

Академік Академії наук вищої освіти України. Відмінник освіти України (1995). Нагороджена Подякою Кабінету Міністрів України (2006), медаллю Ярослава Мудрого АН ВО України (2016), ювілейною медаллю «За розвиток Запорізького краю» (2007), грамотами МОН України (2004, 2008, 2014).

Література

1. **Омельянчик** Людмила Олександрівна [Електронний ресурс] // Запорізький національний університет : офіц. сайт. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2KYSeUo> (дата звернення: 21.03.13), вільний. – Назва з титул. екрана.

✚ 29.03 – 190 років від дня народження **Лазаревича Івана Павловича** (17(29).03.1829, м. Могилів, нині м. Могилів-Подільський, райцентр Вінницької обл. – 26.02(10.03).1902, м. Санкт-Петербург), відомого акушера-гінеколога, професора, творця акушерських інструментів.

Закінчив медичний факультет Київського університету (1853). Працював в акушерській клініці професора О. П. Матвєєва. У 1862–1887 рр. – професор Харківського університету. Організував у м. Харків Повивальний інститут для підготовки акушерок (1869). Одним із перших висловив думку про те, що пологи є рефлекторним актом і залежать від стану центральної нервової системи породіллі. Займався питаннями знеболювання пологів. Уперше в Росії поклав в основу викладання акушерства систематичне вивчення анатомії й фізіології жіночого організму. Написав фундаментальну працю «Курс акушерства» (1892). Створив ряд інструментів, які увійшли в акушерську практику. Особливо відомі запропоновані ним прямі акушерські щипці (1865).

За щипці й атлас гінекологічних та акушерських інструментів був нагороджений Золотою медаллю на міжнародній виставці в м. Лондоні (1873). Був почесним членом наукових акушерських товариств Росії та деяких європейських країн.

Література

1. **Іван Павлович Лазаревич** – поет акушерства / підгот. Л. Маринжа // Здоров'я України. – 2012. – Листоп. (№ 21). – С. 72.

2. **Лазаревич** Іван Павлович (1829–1902) // Грандо О. Визначні імена в історії української медицини / О. Грандо. – Київ, 1997. – С. 230–231.
3. **Масалитинов** Г. А. Некролог професора І. П. Лазаревича / Г. А. Масалитинов // Журнал акушерства и женских болезней. – 1902. – № 10. – С. 1065–1116.
4. **Перцева** Ж. М. Лазаревич Іван Павлович / Ж. М. Перцева // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2016. – Т. 16: Куз-Лев–С. 460 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.
5. **Селицкий** С. А. Иван Павлович Лазаревич (1929–1902). К 25-летию со дня кончины / С. А. Селицкий // Врачебное дело. – 1927. – № 14/15. – С. 1034–1036.
6. **Скробанский** К. К. Памяти профессора Ивана Павловича Лазаревича / К. К. Скробанский // Журнал акушерства и женских болезней. – 1928. – Т. 39, кн. 1. – С. 1–4.

 105 років тому (**березень 1914**) збудовано земську лікарню на 35 ліжок та інфекційний барак на 10 ліжок у м. **Ямпіль** Ямпільського повіту Подільської губернії, (нині місто, районний центр Вінницької обл.).

Література

1. **Ямпільська** центральна районна лікарня [Електронний ресурс] // Вінницька обласна наукова медична бібліотека: веб-сайт. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2zIji5R> (дата звернення: 21.03.13), вільний. – Назва з титул. екрана.

Квітень

*Село Клебань Тульчинського району,
батьківщина науковця, ортопеда-
травматолога А. Н. Костюка*

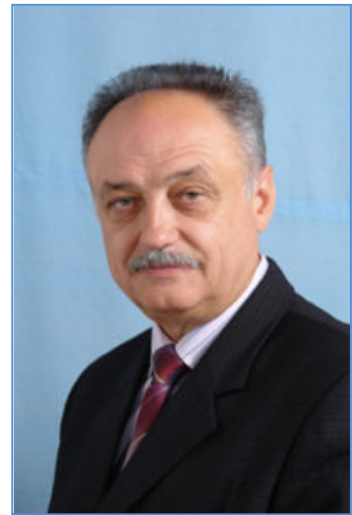
КВІТЕНЬ

*Квітів, квітів
як море безкрає:
сині, білі, червоні цвітуть.
Першотравню весна вистеляє
дорогими прикрасами путь.
Віє вітер із теплого моря,
чайка струшує воду з крила...
Світлі дні, тихі ранки прозорі...
Квітень – місяць квіток і тепла.*

Андрій М'ястківський

 07.04 – 70 років від дня народження **Слободянюка Миколи Миколайовича** (07.04.1949, с. Дерешова Муровано-куриловецького р-ну Вінницької обл.), доктора фармацевтичних наук, професора.

Закінчив Київське медичне училище № 2 (1968), фармацевтичний факультет Запорізького медичного інституту (1975), Запорізький інститут патентування (1980), Харківський державний економічний університет (2001).

Працював завідувачем фельдшерсько-акушерського пункту в с. Перекоринці Мурованокуриловецького району Вінницької обл. (1968); начальником аптеки військової частини 75413 (1968–1970); завідувачем аптеки № 14 в м. Ніжин Чернігівської обл. (1975); асистентом кафедри технології Запорізького медичного інституту (1978); старшим викладачем (1985), доцентом (1987) кафедри організації та економіки фармації факультету підвищення кваліфікації провізорів, проректором з економічних питань (1993–1994), доцентом (1992), професором (з 2004 р.) кафедри менеджменту та маркетингу у фармації Національного фармацевтичного університету.

Напрями наукових досліджень: управління торговельними марками, оцінка споживацьких переваг, конкурентних позицій, ринкового потенціалу та конкурентоспроможності лікарських препаратів; оптимізація пошуку та прогнозування соціальної необхідності, медичної доцільності та комерційної ефективності промислового виробництва ліків. Брав участь

у розробці проектів ряду державних нормативних документів, галузевих положень та правил.

Автор понад 220 наукових та навчально-методичних праць, серед них 7 авторських свідоцтв, довідник, навчальний посібник, практикум. Співавтор 16 лікарських препаратів серцево-судинної, протизапальної, антимікробної, антигіпертензивної та антигіпоксичної дії, які випускаються провідними фармацевтичними підприємствами України.

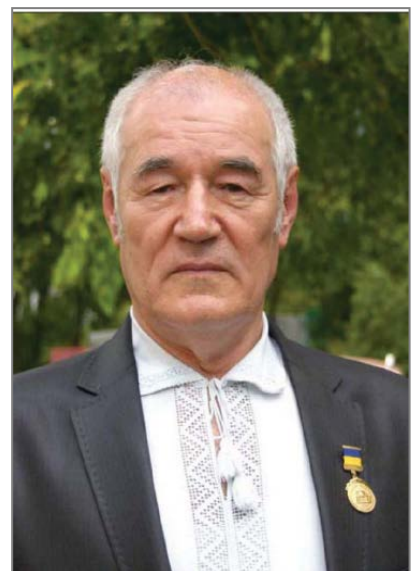
Лауреат ВДНГ СРСР та України. Нагороджений нагрудним знаком «Винахідник СРСР».

Література

1. **Слободянюк** Микола Миколайович [Електронний ресурс] // Національний фармацевтичний університет : сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://bit.ly/2PokSi0> (дата доступу: 16.09.2016), вільний. – Назва з екрана.
2. **Слободянюк** Микола Миколайович [Електронний ресурс] // Фармацевтична енциклопедія : сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://bit.ly/2Quyjkj> (дата доступу: 06.09.2016), вільний. – Назва з екрана.

 08.04 – 80 років від дня народження **Костюка Анатолія Никифоровича** (08.04.1939, с. Клебань Тульчинського р-ну Вінницької області), ортопеда-травматолога вищої категорії, кандидата медичних наук.

Закінчив Київський медичний інститут (1965). З 1998 р. – завідувач відділу експериментального виробництва, з 2011 р. – лікар

консультативно-поліклінічного відділу Інституту травматології та ортопедії НАМН України.

Автор понад 90 наукових праць, 12 патентів на винаходи, 4 авторських свідоцтв. Розробив апарати на основі стержнів для лікування переломів довгих кісток, які згодом отримали назву «апарати Костюка», які дозволяють успішно лікувати найскладніші переломи, у т. ч. вогнепальні й відкриті при поєднаній травмі та множинних переломах. У зв'язку з численними вогнепальними травмами кінцівок, отриманими військовослужбовцями в наслідок проведення АТО, активно залучається до консультативно-лікувального процесу в Центральному клінічному госпіталі Державної прикордонної служби України та інших госпіталях України.

Нагороджений орденом «Знак Пошани», медалями, Почесною грамотою Верховної Ради України, Подякою міського голови м. Львів за глибокий вияв доброти, жертвності та людяності під час надання допомоги потерпілим у авіакатастрофі на Скнилівському летовищі.

Література

1. **Костюк** Анатолій Никифорович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://bit.ly/2CC8xEX> (дата доступу: 13.06.2016), вільний. – Назва з екрана.
2. **Костюк** Анатолій Никифорович // Літопис травматології та ортопедії. – 2015. – № 1/2. – С. 10–11.
3. **75 років** від дня народження Анатолія Никифоровича Костюка // Імена в медицині у відгомоні часу. 2014 рік (перша частина) : календар знаменних та пам'ятних дат / Нац. наук. мед. б-ка України ; уклад.: С. М. Булах, Л. Є. Корнілова, М. С. Слободенюк. – Київ : [б. в.], 2013. – С. 69.

 24.04 – 95 років від дня народження **Зеленюка Олексія Миколайовича** (24.04.1924, с. Жабокрич Крижопільського р-ну Вінницької обл. – 27.11.2004, м. Львів), хірурга, учасника національно-визвольної боротьби ОУН і УПА.

Закінчив Одеський медичний технікум (1940), продовжив навчання у Львівському медичному інституті. З 1944 р. підпільно працював лікарем-хірургом у с. Камінь на Стрийщині у підпільному шпиталі УПА (псевдонім «Пастер»). У лютому 1947 р. був заарештований органами НКВС, засуджений на 10 років ув'язнення, покарання відбував у таборах ГУЛАГу в м. Інта (Комі, РФ). У 1964 р. вступив повторно до Львівського медичного інституту, закінчивши навчання у 1971 р. Працював лікарем-хірургом на Львівщині.

Похований на Личаківському цвинтарі у м. Львів.

Література

1. **Ганіткевич Я. В.** Зеленюк Олексій Миколайович / Я. В. Ганіткевич, А. М. Подолинний // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2010. – Т. 10: 3-Зор. – С. 514.
2. **Зеленюк О.** З пережитого... Спогади = My dygone years. Memoirs / О. Зеленюк ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Ін-т літературознав. студій, Наук. б-ка. – Львів, 2003. – 120 с. : фотоіл. – (Серія «Мемуари і документи» ; число 3).
3. **Зеленюк Олексій Миколайович** // Українські лікарі : біобібліогр. довід. / Я. Ганіткевич, П. Пундій. – Львів, 2008. – Кн. 3 : Учасники національно-визвольної боротьби та українського державотворення, репресовані та реабілітовані лікарі України. – С. 68–69 : портр.

Травень

Колишній будинок лікаря
М. А. Стаховського у м. Вінниця

ПЕРШОТРАВЕНЬ

*Ясноокою знову веселкою
Промайнула красуня-весна,
І земля задзвеніла веснянкою,
Розцвіла, мов дівчина красна.
Обізвалася щебетом птахів,
Затремтіла люстерком струмків,
Зачорніла пухкою ріллею,
Ждучи золота нових хлібів.
Ожили й наливаються віти,
П'ючи соки матусі-землі,
Й таємниче всміхаються зорі
У вечірній казковій імлі.
Пишним цвітом одягнені вишні,
В пелюстках мов усмішки несуть,
Ніби в сукнях білих тендітних
Урочисто до шлюбу ідуть.
Всюди збуджені сяють обличчя,
Прийшов світлий і радісний день.
Над землею розцвів Першотравень
Дзвінком радісним плином пісень.*

О. Карпенко

02.05 – 75 років від дня народження **Поліщука Миколи Єфремовича** (02.05.1944, с. Лип'ятин Хмельницького р-ну Вінницької обл.), доктора медичних наук (1986), професора (1991).

Закінчив медичний факультет Ужгородського державного університету (1969). Працював клінічним ординатором (1970–1972), аспірантом (1972–1974), лікарем-нейрохірургом (1974), асистентом кафедри нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів (1974–1983), старшим науковим співробітником Київського НДІ нейрохірургії (1983–1992), директором клініки невідкладної нейрохірургії, заступником генерального директора Науково-практичного об'єднання швидкої медичної допомоги та медицини катастроф (1992–1995). З 1993 р. – завідувач кафедри нейрохірургії Київської медичної академії післядипломної освіти імені П. Шупика. Міністр охорони здоров'я України (2005). Президент Всеукраїнської громадської асоціації боротьби з інсультами. Головний редактор журналу «Судинні захворювання головного мозку». Завідувач кафедри Київської національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Шупика, завідувач кафедри нейрохірургії (з липня 1993 р.); радник Президента України (2008 –2010); член Ради НСНУ (з липня 2005 р.); голова Національної ради з питань охорони здоров'я населення України (з 2007 р.). Член-кореспондент АМН України (1997). Народний депутат України 4-го скликання.

Автор (співавтор) понад 400 наукових праць, зокрема 20 монографій, 20 винаходів.

Заслужений діяч науки і техніки України (1994). Нагороджений орденами Святого Володимира, князя Ярослава Мудрого 5-го ступеня (2004), Нестора Літописця, Почесний громадянин м. Київ.

Література

1. **Микола** Єфремович Поліщук : (до 60-ліття з дня народження) // Український нейрохірургічний журнал. – 2005. – № 1. – С. 74–75.
2. **Микола** Поліщук лікар, вчений, політик : до 60-річчя від дня народження / Київ. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика ; під ред.: В. І. Цимбалюка, Л. Л. Поліщук. – Київ : [б. в.], 2004. – 248 с. : кольор. іл. – Бібліогр.: с. 171–215.
3. **Поліщук М. Є.** Ще тільки 70! : (роздуми) / М. Є. Поліщук. – Вінниця: Нова книга, 2014. – 304 с.
4. **Поліщук** Микола Єфремович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://bit.ly/2PmdTX1> (дата доступу: 13.06.2016), вільний. – Назва з екрана.

 09.05 – 195 років від дня народження **Кнотте Адольфа** (09.05.1824, м. Вінниця – 30.06.1887, м. Київ), лікаря.

Навчався у Вінницькій гімназії. У 1848 році закінчив з відзнакою медичний факультет Київського університету Св. Володимира. З 1849 р. – ординатор хірургічної клініки університету. З 1850 р. – лікар у Верхівні, в маєтку Ганських, де практикував разом з батьком. На дворянських виборах у Кам'янці-Подільському (1856) був обраний попечителем запасних магазинів Вінницького повіту.

У зв'язку з Січневим повстанням переїхав до Пензенської губернії, через рік – до Катеринослава, де

перебував 16 років. Свою діяльність у місті розпочав з будівництва костьолу, в якому пізніше був синдиком. Окрім того безоплатно виконував обов'язки лікаря місцевої жіночої гімназії та Товариства добродійності, був головою санітарного комітету та віце-головою лікарського товариства. Активний член численних добродійних товариств. Заснував і протягом багатьох років очолював товариство для надання допомоги незаможним ученицям місцевої жіночої гімназії. Був міським радником і почесним мировим суддею. У 1886 р. повернувся до м. Київ, де раптово помер.

Література

1. **Гужва З. Г.** Розвиток санітарно-профілактичного напрямку земської медицини Катеринославської губернії (2-га половина 19 ст. – 1917 р.) : автореф. дис... канд. мед. наук: 14.02.04 / Гужва Зінаїда Григорівна ; Нац. мед. акад. після диплом. освіти ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2007. – Про А. Кнотте. – С. 12, 17, 22.
2. **Колесник В.** Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. слов. / В. Колесник. – Вінниця : Розвиток, 2007. – С. 279–280. – Бібліогр. в кінці ст.

🇺🇦 **13.05 – 150 років** від дня народження **Країнського Миколи Васильовича** (01(13).05.1869, м. Київ – 19.07.1951, м. Харків), психіатра, доктора медицини (1896), професора.

Закінчив Харківський університет (1893). З 1894 р. працював у клініці П. Ковалевського, упродовж 1896–1908 рр. – старшим лікарем Харківської психіатричної лікарні, розробив проект її реорганізації, будівництва нового приміщення і

пансіонату. Директор Новгородської (1899–1901, Російська імперія), Вінницької (1901–1902), Віленської (1902–1905; нині м. Вільнюс) окружних психіатричних лікарень. У 1905 р. відправлений у відставку із заборотою працювати на державній службі. З 1915 р. – консультант Червоного Хреста, працював у психіатричних установах з евакуації душевнохворих воїнів. У 1917 р. – приват-доцент кафедри неврології і психіатрії Київського університету Св. Володимира. У 1918 р. мешкав у Криму, під час епідемії висипного тифу евакуйований до м. Новоросійськ (нині Краснодарського краю, РФ), згодом – у Грецію. З 1921 р. – професор кафедри психіатрії в Загребі; з 1928 р. – професор кафедри психіатрії та експериментальної психології Белградського університету; згодом – лікар у таборах для переміщених осіб у м. Франкфурт-на-Одері (Німеччина). У 1947 р. повернувся в Україну, працював в Українському психоневрологічному інституті (нині Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМНУ, м. Харків), зокрема з 1950 р. очолював клініку.

Обґрунтував токсичну природу епілепсії, вважаючи, що в крові хворих накопичується токсична речовина – карбоміновокислий амоній, який викликає епілептичні напади. За працю, присвяченій цій проблемі, отримав нагороду Брюссельської АН (1901) та премію Нью-Йоркського товариства з вивчення епілепсії (1902). Нагороджений премією ім. Й. Мочутковського (1914).

Література

1. **Кальницька Ю. С.** Соціально-психологічні ідеї в науковій спадщині українського психіатра М. В. Країнського /

- Ю. С. Кальницька // Психологічні науки: проблеми і здобутки. – 2011. – Вип. 2. – С. 94–104.
2. **Ключко В. Л.** Вінницька психоневрологічна лікарня ім. акад. О. І. Ющенка. 1897–1997 : (істор. нарис) / В. Л. Ключко. – Вінниця : Віноблдрукарня, 1997. – Про Країнського М. В. – С. 14–16.
3. **Микола Країнський** // Комунальний заклад «Вінницька обласна психоневрологічна лікарня ім. акад. О. І. Ющенка» : сайт – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2A0SspN> (дата звернення: 28.04.13), вільний. – Назва з титул. екрана.
4. **Перцева Ж. М.** Країнський Микола Васильович / Ж. М. Перцева // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2014. – Т. 15: Кот-Куз. – С. 169 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.
5. **Петрюк П. Т.** Профессор Николай Васильевич Краинский – талантливый представитель украинской психиатрической школы / П. Т. Петрюк // Вісник Асоціації психіатрів України. – 1998. – № 2. – С. 90–98.
6. **Плеяда** Вінницьких психіатрів початку 20 ст. // Голяченко О. Лікарі Вінниччини / О. Голяченко. – Тернопіль : ЛІЛЕЯ, 1999. – Про Країнського М. В. – С. 29.

17.05 – 70 років від дня народження

Барінова Едуарда Федоровича

(17.05.1949, смт Бершадь, нині місто

Вінницької обл.) – фізіолога, морфолога,

доктора медичних наук (1985),

професора (1987). Закінчив Донецький

медичний інститут (1973), де відтоді й

працює (нині Донецький національний медичний

університет): проректор з наукової роботи (1985–1992),

з 1990 р. – завідувач кафедри гістології. Академік Академії

наук Вищої школи України.

Автор понад 600 наукових праць, в т. ч. 16 монографій, 60 патентів на винаходи. Наукові дослідження присвячені проблемам теоретичної та експериментальної артрології, трансплантації органів і тканин, моделюванню й регулюванню фізіологічних функцій та патофізіологічних процесів, розробленню нових біотехнологій діагностики патологічних станів, пошукам вітчизняних високоякісних барвників для дослідження гістофізіологічного стану тканин і органів.

Література

1. **Кір'якулов Г. С.** Професор Барінов Едуард Федорович : до 60-річчя від дня народження) // Клінічна анатомія та оперативна хірургія. – 2009. – Т. 8, № 2. – С. 102–103.
2. **Кузнецов В. Г.** Барінов Едуард Федорович / В. Г. Кузнецов // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2003. – Т. 2: Б-Біо. – С. 254 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.

 22.05 – 140 років від дня народження **Стаховського Миколи Ананійовича** (22.05.1879, с. Стетківці Волинської губернії, нині Чуднівського р-ну Житомирської обл. – 07.12.1948, м. Прага), лікаря, дипломата, громадського діяча, художника, книжкового графіка.

У 1904 р. закінчив медичні студії у м. Варшава. Упродовж 1904–1905 рр. працював для Червоного Хреста у м. Мукден (нині м. Шеньян, Китай) у Маньчжурії. Упродовж 1906–1908 рр. удосконалював лікарську майстерність у Парижі. Працював лікарем у містах Вінниця (1909–1914), Проскурів (нині м. Хмельницький) (1914–

1917). У м. Вінниця в серпні 1919 р. – січні 1920 рр. в приміщенні його будинку діяв український клуб «Рідна хата», заснований вояцтвом Української Галицької Армії. У травні 1917 р. був призначений губернським комісаром Поділля. У 1919 р. – першим головою дипломатичної місії Української Народної Республіки у Великій Британії. Згодом займався лікарською справою у Парижі (1920–1922), Берліні (1922–1923), Берегове на Закарпатті (1924–1939), де був також одним із провідних організаторів українського культурного життя. Упродовж 1939–1945 рр. працював у м. Румбурк (нині Чехія). Автор статей на медичну тематику. В м. Вінниця зберігся будинок М. Стаховського, приклад українського архітектурного модерну. Нині на території його садиби – відомча поліклініка.

Похований на Ольшанському цвинтарі у м. Прага.

Література

1. **Совінський Є. В.** Садиба лікаря М. Стаховського / Є. В. Совінський, О. Ю. Федоришен // Пам'ятки історії та культури Вінницької обл. Вінниця / голов. ред. Ю. А. Зінько. – Вінниця, 2016. – С. 77–78 : фот.
2. **Стаховський Микола** // Енциклопедія українознавства. Словникова частина / гол. ред. В. Кубійович. – Париж ; Нью-Йорк, 1976. – Т. 8. – С. 3042.
3. **Трембіцький А. А.** Громадсько-просвітницька професійна діяльність Миколи Стаховського (1879–1948) / А. А. Трембіцький, А. М. Трембіцький // Наукові записки : зб. наук. пр. Сер. Історія / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського; за заг. ред. П. С. Григорчука. – Вінниця, 2013. – Вип. 21. – С. 114–123.
4. **Трембіцький А. А.** Микола Стаховський (1879–1948) – перший голова Проскурівської повітової земської управи (березень-травень 1917) / А. А. Трембіцький, А. М. Трембіцький // Матеріали

Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції «Хмельниччина в контексті історії України» / ред. кол. Баженов Л. В. (голова), Єсюнін С. М. (співголова, відповід. редактор) та ін. – Хмельницький, 2012. – С. 375–382.

 31.05 – 95 років від дня народження **Гудзя Петра Захаровича** (31.05.1924, с. Троща Липовецького р-ну, Вінницької обл. – 07.12.1982, м. Київ), стоматолога, доктора медичних наук (1968), професора (1969).

Закінчив Київський медичний стоматологічний інститут (1951). Працював у Київському медичному інституті. Упродовж 1959–1982 рр. – завідувач кафедри анатомії Київського інституту фізичної культури. Описав закономірності змін форми і якості м'язових волокон, сформулював концепцію про можливість розщеплення м'язового волокна під впливом тренувальних дій.

Під його керівництвом досліджено процеси адаптації до фізичних навантажень кістково-суглобового апарату, серцевого м'яза, легенів, нирок, шлунково-кишкового тракту, ендокринних залоз.

Література

1. **Новохацький А. І.** Гудзь Петро Захарович / А. І. Новохацький, В. О. Климчук // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2007. – Т. 7: Г – Ді. – С. 105-106 : портр. – Бібліогр. в кінці ст.

Червень

Санаторій «Авангард»

у м. Немирів

ЗЕЛЕНИЙ ЧЕРВЕНЬ

*Зелений червень і тихий дуже
Соснові рами край пасік струже.
Край пасік струже, щоб мали бджоли
Куди вмістити солодке поле.
Солодке поле – то соки цвіту.
Як вийдеш з хати, вклонися літу.
Вклонися літу, колоссю, птиці,
Згадай потоки зерна-пшениці.
Зерна-пшениці і того проса,
З якого осінь золотоқоса.
Золотоқоса та ще й привітна.
Зелений червень червоним квітне.*

Андрій М'ястківський

 02.06 – 115 років від дня народження **Волошина Якова Марковича** (02.06.1904, м. Вінниця – 18.05.1967, м. Одеса), доктора медичних наук (1945), професора (1946).

Закінчив Київський медичний інститут (1926). Працював з 1932 р. доцентом в Українському інституті удосконалення лікарів (м. Харків). Під час Другої світової війни – військовий лікар; упродовж 1944–1946 рр. – в Узбецькому інституті удосконалення лікарів (м. Ташкент); упродовж 1946–1967 рр. – завідувач кафедри факультетської хірургії Одеського медичного інституту.

Автор 75 наукових праць, 1-ї монографії. Вивчав питання профілактики та комплексного лікування раку молочної залози, жовчного міхура, шлунка; описав особливу форму фіброзопластичного перитоніту; запропонував метод видалення чужорідних тіл під контролем рентгенівського екрана; розробив оригінальну методику лікування пневмококового перитоніту.

Заслужений діяч науки УРСР.

Література

1. **Білоконенко С. П.** Волошин Яків Маркович / С. П. Білоконенко // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2006. – Т. 5: Вод-Гн. – С. 125–126 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.
2. **Волошин Яків Маркович (1904–1967)** // Буремні військові роки в особах Одеського медичного інституту (1941–1945 рр.): до 70-річчя Перемоги : стислий біогр. довід. / уклад.: Я. В. Швидка, [та ін.] ; передм. : Н. В. Гаріна, О. О. Романюк. – Одеса, 2015. – С. 17.

22.06 – 105 років від дня народження **Ігнатенка Івана Овсійовича** (22.06.1914, с. Пасицели Балтського повіту Одеської губернії, нині село Балтського р-ну Одеської обл. – 09.11.1988, м. Миргород).

Учасник Другої світової війни. З 1952 р. – директор Будинку відпочинку «Авангард» у м. Немирів. Упродовж 1963–1984 рр. – директор курорту «Миргород».

Нагороджений орденами Червоної Зірки, Жовтневої революції, Червоного Трудового Прапора, іншими державними нагородами. Його ім'ям названа одна із вулиць у м. Миргород. Почесний громадянин цього міста.

Література

1. **Ігнатенко** Іван Евсеевич [Електронний ресурс] <https://bit.ly/2G0fYIN> // Подвиг народа : електрон. банк документів «Подвиг народа в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг» : [сайт М-ва оборони РФ]. – Електрон. дані. – Режим доступу: (дата доступу: 04.07.2016), вільний. – Назва з екрана.
2. **Ігнатенко** Іван Овсійович [Електронний ресурс] // Миргород: все о городе-курорте : сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://bit.ly/2KYsUO8> (дата доступу: 13.06.2016), вільний. – Назва з екрана.
3. **Ігнатенко** Іван Овсійович (22.06.1914–1988) // Міста уа : сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://bit.ly/2zMjml0> (дата доступу: 13.06.2016), вільний. – Назва з екрана.

✚ 24.06. – 90 років від дня народження **Штабського Бориса Михайловича** (24.06.1929, м. Вінниця – 02.04.2017, м. Львів), гігієніста, токсиколога, доктора медичних наук, професора.

Закінчив лікувальний факультет Львівського державного медичного університету (1956). Працював старшим лаборантом, асистентом, доцентом кафедри загальної гігієни того самого закладу (1956–1976). У 1977 р. перейшов на кафедру гігієни харчування з курсом гігієни дітей та підлітків, де з 1980 р. працював професором, а з 1982 р. – завідувачем кафедри.

Наукові дослідження пов'язані з розробкою фундаментальних методологічних проблем вивчення токсичності та небезпечності шкідливих хімічних речовин і їх гігієнічного нормування в об'єктах навколишнього середовища та харчових продуктах. Вперше ввів принципово нову залежність доза-статус на підставі діагностики передпатологічних станів у токсикологічному експерименті, розвинуто методичні підходи до регламентації речовин шкірно-резорбтивної дії у воді водойм та вивчення процесів трансформації при обґрунтуванні нормативів ксенобіотиків у водному середовищі. Автор понад 400 наукових праць, у т. ч. 8 монографій і довідників (у співавторстві), 6 підручників і довідників, 2 авторських свідоцтв на винаходи, понад 50 гігієнічних нормативів ксенобіотиків у воді водойм та добових раціонах харчування.

Нагороджений премією імені Ю. С. Кагана Українського наукового товариства токсикологів, медаллю «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», ювілейними медалями та почесними грамотами.

Література

1. **Гжегоцький М. Р.** Наукова діяльність доктора медичних наук, професора Бориса Михайловича Штабського : (до 85 річчя з дня народження) / М. Р. Гжегоцький, В. І. Федоренко // Актуальні проблеми профілактичної медицини : зб. наук. праць. – Львів, 2014. – Вип. 11. – С. 4–8.
2. **Пам'яті Штабського Б. М.** // Довкілля та здоров'я. – 2018. – № 3. – С. 64–65.
3. **Светлой** пам'яті Бориса Михайловича Штабського // Актуальні проблеми транспортної медицини. – 2017. – № 2. – С. 149–150.
4. **Штабський Борис Михайлович** // Сучасні проблеми токсикології, харчової та хімічної безпеки. – 2017. – № 1/2. – С. 161–162 : фот.

Липень

*Санаторій «Медичний центр
реабілітації залізничників»,
м. Хмельник*

ХЛИПА ЛИПЕНЬ

Хлипа липень.

– Чом ти плачеш?

– Облітає з липи цвіт...

На стежині онде, бачиш,

На траві біля воріт.

Я кажу:

– На те ж і літо,

Губить квіти сад і ліс,

Насінинки замість квітів

На гілках повиснуть скрізь.

Хлипа липень:

– Цвіт розсилав...

Тақ старався, тақ я дбав... –

Хлипа липень, хлипа липень –

Дощик хлюпає між трав.

Андрій М'ястківський

 04.07 – **125 років** від дня народження **Коваля Юліана Терентійовича** (04.07.1894, с. Велика Русава, нині Томашпільського р-ну Вінницької обл. – 01.01.1989, м. Київ), онкогінеколога, доктора медичних наук (1969), професора (1970).

Закінчив Одеський медичний інститут (1925). Завідувач гінекологічного відділення (1939–1950), директор Одеського науково-дослідницького рентгенорадіологічного та онкологічного інституту (1944–1948); з 1950 р. – завідувач онкогінекологічного відділу Київського рентгенорадіологічного та онкологічного інституту (нині Національний інститут раку).

Досліджував передпухлинні процеси шийки матки, проблеми діагностики й лікування внутрішньо-епітеліального раку. Розробив методику комплексної цитологічної діагностики, хірургічного втручання при ракових захворюваннях шийки матки.

Література

1. **Савчук І. Б.** Коваль Юліан Терентійович / І. Б. Савчук // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2013. – Т. 13 : Киї-Кок. – С. 477 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.

 08.07 – **80 років** від дня народження **Дрижової Людмили Петрівни** (08.07.1939, с. Цекинівка, нині Ямпільського р-ну Вінницької обл.), лікаря, кандидата медичних наук, громадського діяча.

Закінчила Харківський медичний інститут. З 1962 р. працювала лікарем Богодухівської районної

лікарні Харківської області, лікарем першого Харківського пологового будинку. З 1968 р. – лікар, завідувач відділення Харківської обласної клінічної лікарні.

Депутат Верховної Ради УРСР 9-го і 10-го скликань. Нагороджена орденами і медалями.

Література

1. **Дрижова** Людмила Петрівна [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2uvj1BE> (дата доступу: 23.08.2018), вільний. – Назва з екрана.

 08.07 – 125 років від дня народження **Поповського Станіслава** (21.06(08.07).1894, с. Жмеринка Вінницького повіту, нині місто, райцентр Вінницької обл. – 16.06.1953, м. Лодзь, Польща), педіатра, доктора медицини, громадського діяча.

Закінчив гімназію у м. Вінниця, медичний факультет Київського університету Св. Володимира з відзнакою (1917). Працював у клініці дитячих хвороб того самого університету (1918–1919). Пізніше служив лікарем у польській армії. Після демобілізації у 1922 р. працював волонтером, згодом – асистентом у клініці дитячих хвороб Варшавського університету та доцентом кафедри дитячих хвороб того самого навчального закладу. У вересні 1939 р. як капітан запасу Війська Польського був мобілізований і очолив бактеріологічну лабораторію. Після капітуляції м. Варшава повернувся до клініки дитячих хвороб Варшавського університету. Після її ліквідації з осені 1940 р. до серпня 1944 р. був ординатором Варшавського міського шпиталю для дітей. Входив до підпільного

комітету демократичних і соціалістичних лікарів, який діяв у м. Варшава (1940–1944). У серпні 1944 р. під час Варшавського повстання був вивезений разом із сім'єю на примусові роботи у Німеччину, звідки повернувся до Польщі у травні 1945 р. З того самого року був організатором 1-ї клініки дитячих хвороб у Лодзькому університеті. Незабаром став її керівником і був ним до 1953 р. У 1946 р. став екстраординарним професором медичного факультету Лодзького університету.

Автор 36 наукових праць. Ініціатор видання, співавтор і співредактор першого після Другої світової війни польського підручника з клінічної педіатрії «*Pediatrica kliniczna*» (Клінічна педіатрія) (т.1–3, 1955).

Напрямки наукових досліджень: боротьба зі смертністю немовлят; лікування дитячих інфекційних хвороб, зокрема, Гейне-Медіна; лікування дітей, хворих на туберкульоз і запалення мозкової оболонки.

Література

1. **Колесник В.** Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. слов. / В. Колесник. – Вінниця : Розвиток, 2007. – С. 505–506. – Бібліогр. в кінці ст.

 12.07 – 15 років тому (2004) з часу відкриття музею **трудової слави** у Хмельницькому санаторії «Медичний центр реабілітації залізничників».

Література

1. **Календар** пам'ятних та знаменних дат Хмельницького краю на 2014 рік / Хмельниц. район. б-ка для дорослих. – Хмельник. – Про відкриття у Хмельницькому санаторії «Медичний центр реабілітації залізничників» музею трудової слави. – С. 7.

 16.07 – 130 років від дня народження **Бетельмана Абрама Ісаковича** (04(16).07.1889, м. Брацлав, нині смт Немирівського р-ну Вінницької обл. – 02.05.1982, м. Київ), стоматолога, доктора медичних наук (1947), професора (1949).

Закінчив 3-й Московський медичний інститут (1936). Працював лікарем-протезистом у зуболікарських амбулаторіях м. Тульчин та м. Москва (1914-1932), у Центральному інституті травматології та ортопедії (м. Москва, 1932–1936); асистентом 2-ї стоматологічної кафедри Центрального інституту вдосконалення лікарів (м. Москва, 1936–1941); завідувачем кафедри ортопедичної стоматології Пермського стоматологічного інституту (1941–1945); доцентом кафедри ортопедичної стоматології Московського стоматологічного інституту (1945–1949). Упродовж 1949–1969 рр. – завідувач кафедри ортопедичної стоматології Київського стоматологічного інституту (з 1954 р. – стоматологічний факультет Київського медичного інституту).

Під його керівництвом на кафедрі розвивали профілактичний напрямок в ортодонтії та ортопедії.

Автор 85 наукових праць, автор і співавтор 10 монографій і підручників. Наукові дослідження: лікування пародонтозу, профілактика та лікування зубощелепних дефектів та деформацій, зокрема у дітей.

Література

1. **Неспрядько В. П.** Бетельман Абрам Ісакович / В. П. Неспрядько // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2003. – Т. 2: Б-Біо. – С. 552. – Бібліогр.: в кінці ст.

 24.07 – 95 років від дня народження **Зака Костянтина Петровича** (24.07.1924, с. Старий Животів, нині у складі с. Новожи́вотів Оратівського р-ну Вінницької обл.), ендокринолога, гематолога, доктора медичних наук (1971), професора (1978).

Закінчив Київський медичний інститут (1949). Працював в Інституті фізіології АН УРСР (1949–1965), з 1958 р. – старший науковий співробітник; з 1965 р. – завідувач лабораторії гормональної регуляції кровотворення Інституту ендокринології та обміну речовин АМН України.

Автор та співавтор понад 400 наукових праць, у т. ч. 8 монографій. Наукові дослідження: механізми гормональної регуляції кровотворення й імунітету у здорових людей та хворих на ендокринні захворювання; дія на організм людини випромінювання внаслідок аварії на ЧАЕС; біологічна дія цитокінів, проблеми їхнього застосування для лікування злоякісних пухлин та роль у патогенезі цукрового діабету. Започаткував в Україні вивчення стовбурових клітин і електронномікроскопічне дослідження кровотворних та імунокомпетентних клітин.

Заслужений діяч науки і техніки України (1999). Лауреат премії ім. В. Комісаренка (1997) та О. Богомольця (2001) НАН України.

Література

1. **Зак Костянтин Петрович** : (до 90-річчя від дня народження) // Ендокринологія. – 2014. – Т. 19, № 3. – С. 258.
2. **Родіонова О. Я.** Зак Костянтин Петрович / О. Я. Родіонова // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2010. – Т. 10: 3-Зор. – С. 136–137 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.

Серпень

Меморіальна дошка
Б. Д. Антоненку-Давидовичу
в с. Білий Рукав
Хмільницького району
на Вінниччині

Я БАЧИЛА

*Зачепився місяць в вістрі
яворів
Молодий світанок вітер
розбудив
Збив з ромашок білих
встояну росу
І вербові віти посплітав в қосу...
Білощокі хати мружаться
зі сну.
Кличе до роботи півень
на тину,
Спікся новий ранок
в сонячній руці,
Поховались зорі в хмарнім молоці..
День настав...*

Петяна Сокур

 04.08 – 60 років від дня народження **Пічура Леоніда Дмитровича** (04.08.1959, смт Дашів Іллінецького р-ну Вінницької обл.), нейрохірурга вищої категорії, доктора медичних наук (2009).

Закінчив з відзнакою Гайсинське медичне училище (1978), Київський медичний інститут імені О. О. Богомольця (1987).

З 1987 працює в Інституті нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромоданова НАМН України: клінічний ординатор (1987–1989), ординатор (1989), завідувач відділення відновлювальної нейрохірургії (2011–2015). Нині працює начальником науково-організаційного відділу.

Автор понад 140 наукових праць, 20 винаходів, співавтор 2 монографій.

Основні напрямки наукової та лікувальної діяльності: нейротрансплантація, дитячий церебральний параліч, епілепсія, спастичність, травма периферичної нервової системи, больові синдроми.

Література

1. **Науково-організаційний** відділ : [є про Л. Д. Пічура] [Електронний ресурс] // Державна установа Інститут нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромоданова НАМН України : [офіц. сайт]. – Режим доступу: <https://bit.ly/2A5YeGI>. – Дата доступу: 12.10.2018.

05.08 – 120 років від дня народження **Антоненка-Давидовича Бориса Дмитровича** (справжнє прізвище – Давидов; 23.07(05.08.)1899, с. Засулля Полтавської губернії, нині у межах м. Ромни Сумської обл. – 09.05.1984, м. Київ), літературознавця, мовознавця, перекладача, громадського діяча, активного учасника національно-визвольних змагань 1917–1920 рр. і дисидентського руху опору. Працював фельдшером.

Навчався на природничому відділенні фізико-математичного факультету Харківського університету, на історико-філологічному факультеті Київського університету та Київського інституту народної освіти. За студентських часів працював санітаром-дезинфектором, учителем.

Заарештований 02.01.1935 р. Засуджений на 10 років позбавлення волі у концтаборах ГУЛАГу. 20 травня 1937 р. відділення спецколегії Далекосхідного крайового суду при БАМЛАГу НКВС на станції Урульга на закритому судовому засіданні знову звинуватило науковця в контрреволюційній агітації, додавши ще 10 років неволі і 5 років обмеження у правах. Звільнено з ув'язнення в 1947 р. У 1948 р. нелегально повернувся в Україну і став працювати фельдшером у с. Первомайське (нині Калинівського р-ну) та в с. Білий Рукав Хмельницького району на Вінниччині. За постановою ОН МДБ СРСР 21.11.1951 р. засланий до Красноярського краю, РФ. Звинувачений за статтями 20, 54-8 ч. 1, 10, 11 КК УРСР. Реабілітований 14.09.1957 р.

Творчість і громадянська позиція письменника мали великий вплив на дисидентський рух 60–80-х рр.

Нагороджений Державною премією України імені Т. Шевченка (посмертно, 1992). Науковцю відкрито меморіальні дошки в м. Охтирці на Сумщині (1994) та в с. Білий Рукав на Вінниччині (2012).

Література

1. **Державний** архів Вінницької обл., Ф. Р.-6023, оп. 4, спр. 6725, арк. 33–50.
2. **Дорош М.** Хмільницька борозна в житті Антоненка-Давидовича : [про перебування відомого укр. письменника в Хмільниц. р-ні] / М. Дорош // Життєві обрії. – 2011. – 25 лют. – С. 4.
3. **Остання** справа Бориса Антоненка-Давидовича : [укр. прозаїк, критик, мовознавець, жив і працював у с. Первомайське Калинів. р-ну, с. Білий Рукав Хмільниц. р-ну, у м. Хмільник] // Подолинний А. М. Жити Україною : статті, рецензії, есе. – Вінниця, 2007. – С. 180–185.
4. **Пашко А.** Життя величне і страждальне: [про укр. прозаїка, критика Б. Д. Антоненка-Давидовича, який деякий час жив і працював у с. Первомайське Калинів. р-ну, с. Білий Рукав Хмільниц. р-ну, в м. Хмільник] / А. Пашко // Літературна Україна. – 2008. – 18 верес. – С. 1 : фот.
5. **Подолинний А.** Вінницька справа Бориса Антоненка-Давидовича : [про перебування письменника у с. Первомайське Калинів. р-ну та с. Білому Рукаві Хмільниц. р-ну на посаді фельдшера] / А. Подолинний // Вінницька газета. – 1996. – 20 квіт.
6. **Подолинний А.** «До колгоспників відносився погано», або Вінницька справа Бориса Антоненка-Давидовича / А. Подолинний // Реабілітовані історією : у 27 т. Вінницька область. – 2006. – Кн. 1: розділ 4. – С. 724–728 : портр.

 10.08 – 80 років від дня народження **Жиляєва Миколи Івановича** (10.08.1939, с. Чечельник, нині смт Вінницької обл.), акушера-гінеколога, доктора медичних наук (1992), професора (1993).

Закінчив Станіславський медичний інститут (нині Івано-Франківський, 1962). Працював лікарем; упродовж 1964–1975 рр. – у Мукачівській філії Львівського НДІ педіатрії, акушерства і гінекології: з 1970 р. – старший науковий співробітник. З 1975 р. – у Тернопільському медичному університеті: з 1988 р. – завідувач кафедри акушерства та гінекології факультету післядипломної освіти, з 1998 р. – професор однойменної кафедри медичного факультету.

Наукові дослідження: гормональна діагностика та лікування невиношування вагітності, профілактика і терапія неспецифічних запальних захворювань внутрішніх статевих органів жінок.

Література

1. **Андрейчин М. А.** Жиляєв Микола Іванович / М. А. Андрейчин // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2009. – Т. 9: Е-Ж. – С. 574 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.
2. **Жиляєв** Микола Іванович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енцикл. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://bit.ly/2QH7R83> (дата доступу: 15.05.2018), вільний. – Назва з екрана.

22.08 – 80 років від дня народження **Прокопчука В'ячеслава Савовича** (22.08.1939, с. Зарічне Тульчинського р-ну Вінницької обл.), доктора медичних наук, професора.

Закінчив з відзнакою Чернівецький державний медичний інститут (1961), хімічний факультет Чернівецького національного університету (1969). З 1961 р. працював викладачем кафедри патологічної анатомії з курсом судової медицини Чернівецького медичного інституту. Завідувач кафедри патологічної анатомії та судової медицини Буковинського державного медичного університету (1968–2001). З 2001 р. працює патологом в одній з університетських клінік у Швеції. Відмінник охорони здоров'я СРСР, дійсний член Міжнародної академії патології.

Автор понад 200 наукових праць, 3 монографій, 8 винаходів та патентів, 43 раціоналізаторських пропозицій. Напрямки наукових досліджень: патологічна морфологія щитоподібної залози, серця, кровоносних судин та пухлин.

Література

1. **Александрова Е. М.** Історія кафедри патологічної анатомії та судової медицини Буковинської державної медичної академії / Е. М. Александрова, І. С. Давиденко, І. Ф. Курченко, С. Д. Ташук // Клінічна анатомія та оперативна хірургія. – 2004. – Т. 3, № 1. – Про В. С. Прокопчука. – С. 75–76.
2. **Пішак В. П.** Професори Буковинського державного медичного університету (1944–2009) / В. П. Пішак, Ю. Т. Ахтемійчук, О. І. Іващук. – Чернівці, 2009. – Про В. С. Прокопчука. – С. 113.
3. **Сторінки історії** : бібліогр. довідник зав. кафедр та професорів Буковинської державної медичної академії (1944–1998) / за ред. В. П. Пішака. – Чернівці, 1999. – Про В. С. Прокопчука. – С. 136.

Вересень

Комунальний лікувально-
профілактичний
заклад «Хмільницька обласна
фізіотерапевтична лікарня»

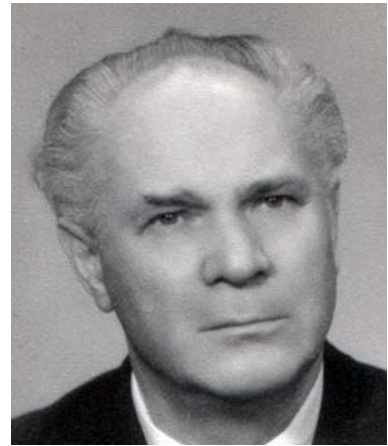
ВЕРЕСЕНЬ

*Пахне вересом, дише холодом.
Віє простором широти.
Йду між золотом, йду під золотом.
Йду по золоту золотий.
Кажуть, вересень, от і вересень.
Мені, вересню, повезло:
Труші, яблука, ще й при березі
Човен тесаний та весло.
Вирушаю я в довге плавання,
Вам – всі яблука і меди.
Пропливу, пройду тихі гавані,
Хуртовини всі й холоди.
Через рік вернусь, гляну молодю,
Діток вчитися позову.
Йду під золотом, йду по золоту,
Сиплю золото у траву.*

Андрій М'ястківський

 18.09 – 95 років від дня народження **Торохтіна Михайла Дмитровича** (18.09.1924, с. Соболівка Теплицького р-ну Вінницької обл. – 25.06.2010), курортолога, доктора медичних наук, професора. Закінчив Чернівецький медичний інститут. Працював терапевтом.

Очолив у 1960 р. Закарпатське курортне управління. Упродовж 1958–1965 рр. під його керівництвом здійснювалося будівництво та реконструкція санаторіїв «Сонячне Закарпаття», «Квітка Полонини», «Верховина», «Шаян», «Гірська Тиса», «Карпати», «Поляна», «Синяк». Упродовж 30 років очолював Ужгородську філію Одеського НДІ курортології, на базі якої у 1992 р. була створена ДУ НПМЦ «Реабілітація» МОЗ України як самостійна науково-дослідна установа, заснована на державній власності і підпорядкована МОЗ України. Основним лікувальним фактором закладу стала розроблена ним методика штучного мікроклімату, аналогічного природному. Очолював Закарпатське наукове товариство, був членом правління Всесоюзного та Українського республіканського наукових товариств фізіотерапевтів і курортологів.

Основоположник нових напрямків лікування фізичними чинниками – спелеотерапії, галотерапії, фітоорганічної мікрокліматотерапії та іонотерапії.

Автор понад 250 наукових праць, у т. ч. кількох монографій, 12 патентів та авторських свідоцтв на винаходи.

Відмінник охорони здоров'я (1971). Нагороджений орденами «Знак пошани» (1981), Вітчизняної війни 1-го ступеня (1985), Богдана Хмельницького 3-го ступеня (1999), багатьма медалями, Почесною Грамотою Президії Верховної ради УРСР (1987). Заслужений діяч науки і техніки України (2004).

Література

1. **На спомин** про професора Торохтіна Михайла Дмитровича : [некролог] // Медичинская реабілітація, курортологія, фізіотерапія. – 2010. – № 2. – С. 72–73.
2. **Пам'яті** професора Михайла Дмитровича Торохтіна // Медичинская реабілітація, курортологія, фізіотерапія : науково-практичний журнал. – 2014. – № 3. – С. 66–67
3. **Торохтін** Михайло Дмитрович (1924–2010) // Засновники та визначні діячі курортів України / за ред. М. В. Лободи. – Київ, 2011. – С. 73–74 : фот.
4. **Торохтіну** Олександрю Миколайовичу – 55 // Медичинская реабілітація, курортологія, фізіотерапія. – 2009. – № 3. – С. 61–63.

 22.09 – 75 років тому (1944) у м. Хмільник на Вінниччині розпочала свою діяльність обласна фізіотерапевтична лікарня.

Нині – це провідний спеціалізований комунальний лікувально-профілактичний заклад «Хмельницька обласна фізіотерапевтична лікарня», який забезпечує надання висококваліфікованої медичної допомоги, проведення комплексного реабілітаційного та відновлювального лікування із застосуванням унікальних цілющих властивостей радоново-вуглекислих вод, які містять велику

кількість марганцю, магнію, броду, кобальту та інших мінералів.

Література

1. **Бабій О. І.** Її називають «народною». 22 вересня Хмільницька обласна фізіотерапевтична лікарня відзначає своє 70-річчя / О. І. Бабій // Вінниччина медична. – 2014. – № 9. – С. 5.
2. **Вінниччина** в датах : хронолог. довідник / Вінниц. обл. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. С. Шлеймович ; ред. М. Г. Спиця. – Вінниця, 2000. – С. 34.
3. **Павлюк В.** Народна оздоровниця [про Хмільниц. обл. фізіотерапевт. лікарню] / В. Павлюк // Медицина Вінниччини. – 2005. – Берез. (№ 3). – С. 4.
4. **Хмільницька** обласна фізіотерапевтична лікарня. Даруємо людям здоров'я: історія становлення та розвитку Хмільницької обласної фізіотерапевтичної лікарні. – Хмільник : [б. в.], 2015. – 14 с. : ил.
5. **400 тисяч** пацієнтів оздоровились у фізіотерапевтичній лікарні Хмільника : [до 70-річчя заснування лікарні] // Вінниччина. – 2014. – 8 жовт. – С. 6 : фот.

Жовтень

Турбівська лікарня, пам'ятка
архітектури початку
XX століття, яку впродовж
1922-1939 рр.
очолював С. А. Верхратський

КАШТАНИ ПАДАЮТЬ...

Рум'янить груші осінь золота,
І перше жовте листя обліта,
Вже вітер пахне холодом розлук,
А по ночах надії чути стук, –
Каштани падають на брук,..
Рахнянський парк колишуть вже дощі,
Без тебе сумно йти його стежками...
Каштани скинули свої плащі
Й виблискують у мене під ногами...
Каштани падають на брук,..
І дивляться, мов очі твої карі,
А ми з тобою, мій коханий друг,
Скажи чи будем, чи не будем в парі?..
Каштани падають на брук,..

Тетяна Сокур

 10.10 – 100 років від дня народження **Грандо Олександра Абрамовича** (10.10.1919, м. Могилів, нині м. Могилів-Подільський Вінницької обл. – 17.07.2004, м. Київ), історика медицини, доктора медичних наук (1968), професора (1970).

Заснував (1982) і відтоді очолював Центральний, нині Національний музей медицини України. Засновник (1994) та головний редактор журналу «Агапіт». Вивчав розвиток медико-санітарної справи у 19 ст., земської медицини в Україні, проблеми лікарської етики, медичної деонтології, організації охорони здоров'я. Автор спогадів «Немного о прошлом» (Київ, 2003).

Заслужений діяч науки і техніки України.

Література

1. **Александр Абрамович Грандо** : (к 60-летию со дня рождения) // Советское здравоохранение. – 1979. – № 12. – С. 60.
2. **Грандо Александр Абрамович** // Скорук П. Могилевчане / П. Скорук. – Вінниця: НІЛАН-ЛТД, 2016. – С. 70–71 : фот.
3. **Зодчий** истории : к 95-летию со дня рождения профессора Александра Грандо / підгот. Ю. Виленский // Здоров'я України. – 2014. – Верес. (№ 18). – С. 48–49 : іл.
4. **Стоян О. П.** Грандо Олександр Абрамович / О. П. Стоян // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2007. – Т. 7: Г-Ді. – С. 79 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.

✚ 20.10 – 125 років від дня народження **Верхратського Сергія Аврамовича** (08(20).10.1894, м. Крижопіль Подільської губернії, нині смт Вінницької обл. – 23.02.1988, м. Івано-Франківськ), лікаря-хірурга, історика світової і вітчизняної медицини, доктора медичних наук (1945), професора (1947).

Закінчив медичний факультет Новоросійського університету (м. Одеса, 1916). Під час першої світової війни працював у польовому шпиталі на Кавказькому фронті. Під час визвольних змагань 1918–1919 рр. за незалежність України надавав медичну допомогу воякам армії С. Петлюри. Працював на Дніпропетровщині (1919–1922), очолював лікарню у с. Нова Прилука на Вінниччині (1922–1939). Працював головним лікарем санаторію на Кавказі, завідувачем хірургічного відділення однієї з лікарень, викладачем фельдшерської школи у м. Черкаси (до 1938 р.). Упродовж 1939–1941 рр. – у Сталінському медичному інституті (нині Донецький національний медичний університет). Під час Великої Вітчизняної війни – головний хірург евакошпиталів. Упродовж 1946–1971 рр. – в Івано-Франківському медичному інституті, завідувач кафедри госпітальної хірургії того самого інституту (1946–1968).

Поряд із плідною діяльністю в галузі хірургії (52 друковані праці з питань черевної хірургії, черепно-мозкових поранень, краш-синдрому, урологічних захворювань та ін.), досліджував історію медицини, зокрема народної, на Україні. Свої спостереження узагальнив

у капітальній праці «Медичний фольклор на Україні», яка зберігається в Інституті мистецтвознавства, фольклору та етнографії України. Глибоко вивчивши історію світової і вітчизняної медицини, він висвітлив стан медичної допомоги на Запорізькій Січі, у Старому Львові, на західноукраїнських землях, особливості цехової медицини, діяльність перших міських та повітових лікарів, перших лікарень в Україні, роль Києво-Могилянської академії у підготовці вітчизняних учених, тощо. Ці дослідження увійшли до його докторської дисертації «Матеріали з історії медицини на Україні до часів уведення земства».

Як визначного вченого, С. А. Верхратського було обрано почесним членом Українського республіканського хірургічного товариства та Всесоюзного товариства істориків медицини, нагороджено орденами Леніна, Червоної Зірки, Великої Вітчизняної війни 1-го ступеня. На фасаді Турбівської лікарні (знаходиться на території с. Нова Прилука) С. А. Верхратському встановлено меморіальну дошку.

Література

1. **Автор** і його книга // Верхратський С. А. Історія медицини / С. А. Верхратський ; худож. оформ. «Verstka-Studio». – Київ : Здоров'я, 2011. – С. 7.
2. **Верхратський** Сергій Авраамович (1894–1988) // О. Грандо Визначні імена в історії української медицини / О. Грандо. – Київ : Тріумф, 1997. – С. 299.
3. **Шевчук М. Г.** Верхратський Сергій Авраамович / М. Г. Шевчук // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2004. – Т. 4: В-Вог. – С. 297–298 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.

 21.10 – 70 років від дня народження **Педаченка Євгена Георгійовича** (21.10.1949, м. Вінниця), нейрохірурга зі світовим ім'ям, доктора медичних наук (1984), професора (1991).

Один із засновників сучасної мініінвазивної нейрохірургії в Україні, організатор нейрохірургічної служби.

Автор понад 600 наукових праць, 43 монографій та навчальних посібників, 42 винаходів та патентів. Основні напрямки наукової діяльності: травматичні ураження головного мозку; мініінвазивні втручання в спінальній нейрохірургії, розробка напряму амбулаторної нейрохірургії; наукове обґрунтування розвитку нейрохірургічної служби в Україні, впровадження клінічних протоколів лікування; історія розвитку нейрохірургії в Україні.

Член Всесвітньої, Європейської та Української асоціації нейрохірургів, нейротравматологічного комітету Всесвітньої федерації нейрохірургічних товариств, почесний член Російської асоціації нейрохірургів, член Королівського товариства хірургів США, член Американської та Європейської асоціацій мініінвазивної спінальної хірургії. Академік Всесвітньої академії нейрохірургії (WANS), Польської медичної академії, Європейської нейротравматологічної академії, Всесвітньої медичної академії ім. Альберта Швейцера. Член редколегій і редакційних рад провідних світових нейрохірургічних журналів.

Нагороджений орденом Ярослава Мудрого 5-го ступеня, медаллю «В пам'ять 1500-річчя Києва», Почесними Грамотами Президії Верховної Ради УРСР і України, золотою медаллю Світової академії медицини Альберта Швейцера, відзнаками МВС України, прикордонної служби, церковних конфесій.

Академік НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України (1999), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2008), лауреат премії АМН України в галузі клінічної медицини (2000), науковий керівник відділення малоінвазивної і лазерної спінальної нейрохірургії ДУ «Інститут нейрохірургії ім акад. А. П. Ромоданова НАМН України». Віце-президент Всесвітньої Федерації нейрохірургічних товариств (2013–2017), Головний нейрохірург МОЗ України (1993–2017), Голова Вченої медичної ради МОЗ України (1994–2002).

Література

1. **Евгений** Георгиевич Педаченко : (к 60-летию со дня рождения) // Журнал вопросы нейрохирургии им. Н. Н. Бурденко. – 2010. – № 1. – С. 62–63.
2. **Євген** Георгійович Педаченко : (до 60-річчя з дня народження) // Український нейрохірургічний журнал. – 2009. – № 4. – С. 76–77.
3. **Педаченко-Куликовы**: 300 лет служения медицине // Здоров'я України. – 2008. – Трав. (№ 10). – С. 78–79, 81 : фот.
4. **Члену-кореспонденту** АМН України Є. Г. Педаченку – 50 років // Журнал Академії медичних наук України. – 1999. – Т. 5, № 4. – С. 796–797.

 25.10 – 185 років від дня народження **Фудаковського Германа** (25.10.1834, с. Свитинці Махнівського повіту, нині село Погребищенського р-ну Вінницької обл. – 10.10.1878), лікаря, хіміка, фізіолога, доктора медицини.

Закінчив Дерптський (нині Тартуський) університет (1859). Продовжив студії з медицини та хімії під керівництвом відомих вчених у Парижі, Відні, Цюріху. Здобув ступінь доцента фізіології при Головній Варшавській школі, де у 1864 р. розпочав читати лекції на медичному факультеті. Згодом вісім місяців навчався за кордоном, головним чином у Тюбінгенському університеті в знаменитого німецького біохіміка Е. Ф. Гоппе-Зейлера. У 1866 р. створив у Головній Варшавській школі лабораторію медичної хімії.

Був членом Товариства німецьких хіміків у Берліні й Варшавського лікарського товариства.

Автор понад 50 праць в галузі фізіологічної хімії польською, українською і російською мовами.

Напрямки наукових досліджень: фізіологічна хімія, фармакологія, соціальна гігієна.

Література

1. **Колесник В.** Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. слов. / В. Колесник. – Вінниця : Розвиток, 2007. – С. 791–792 : портр. – Бібліогр. в кінці ст.

Листопад

Колишній будинок лікаря
М. В. Оводова у м. Вінниця

ЗІВ'ЯЛІ КВІТИ

*Зривалась музика і плакали слова,
Схилили квіти голови додолю.
Чекала зоряних листів – нема...
І пелюстки осипались на долю.
Зів'ялі квіти – мука (чи любов?),
Печаль вітрами проситься до хати,
Дощем розлука стука у вікно, –
А серце просить, щоб не відчиняти...*

Л. Вихованюк

 09.11 – 55 років від дня народження **Ляховського Віталія Івановича** (09.11.1964, с. Соболівка Теплицького р-ну Вінницької обл.), хірурга, доктора медичних наук (2004), професора (2007). Закінчив Полтавський медичний стоматологічний інститут (1987). Працював лікарем. З 1994 р. – в Українській медичній стоматологічній академії (м. Полтава). З 2010 р. – завідувач кафедри хірургії № 1 того самого закладу вищої освіти.

Автор та співавтор понад 330 наукових праць, у т. ч. однієї монографії, 5 навчальних посібників, 43 патентів України на корисну модель, 5 методичних рекомендацій, численних інформаційних листів та нововведень. Наукові дослідження: діагностика та лікування гнійно-некротичних ускладнень діабетичної стопи, реконструктивні операції при атеросклеротичному ураженні магістральних артерій таза та нижніх кінцівок, мініінвазивні методи лікування варикозного розширення вен нижніх кінцівок та особливості діагностики й комбінованого лікування ускладнених форм хронічної венозної недостатності, діагностика та лікування тромбоемболії легеневої артерії.

Література

1. **До 50-річчя** Віталія Івановича Ляховського // Хірургія України. – 2014. – № 4. – С. 6.
2. **Ждан В. М.** Ляховський Віталій Іванович / В. М. Ждан // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2017. – Т. 18: Лт-Малицький. – С. 417. – Бібліогр.: в кінці ст.

 17.11 – 150 років від дня народження Фабриканта Мойсея Борисовича (17.11.1869, с. Шумилово Ольгопільського повіту Кам'янець-Подільської губернії, нині с. Шумилів Бершадського р-ну Вінницької обл. – 27.12.1951, м. Харків), хірурга, стоматолога, основоположника

вітчизняної щелепно-лицевої хірургії, доктора медицини (1907), професора (1921). Закінчив медичний факультет Харківського університету (1889).

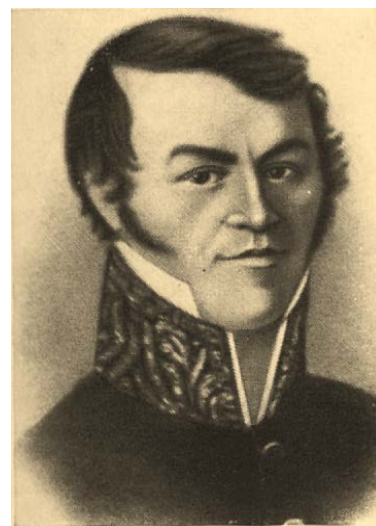
Упродовж 1889–1907 рр. – ординатор факультетської клініки Харківського університету. Удосконалював лікарську майстерність у Німеччині. Завідувач курсу хірургії Харківської зуболікувальної школи (1907–1921) та кафедри хірургічної стоматології Харківського стоматологічного інституту (1921–1950). Автор понад 80 наукових праць. Основний напрямок наукової діяльності: щелепно-лицьова хірургія.

У 2015 р. на фасаді будинку в м. Харків, де науковець мешкав і працював, було встановлено меморіальну дошку.

Література

1. **Аржанов Н. П.** Мойсей Фабрикант: свой среди чужих, чужой среди своих / Н. П. Аржанов // Стоматолог. – 2011. – № 2. – С. 48–52; № 3. – С. 47–50; № 5. – С. 50–52.
2. **Дисертації – 100 років :** [до 80-річчя з дня народження М. Б. Фабриканта] // Вінниччина. – 2008. – 22 січ. – С. 4.
3. **Ждан В. Н.** Мойсей Борисович Фабрикант. Из биографических данных / В. Н. Ждан, О. В. Рыбалов // Вісник проблем біології і медицини. – 2014. – Т. 1, № 2. – С. 9–10.

 19.11 – 230 років від дня народження **Достоевського Михайла Андрійовича** (біля 08(19).11.1789 (в ін. джерелах 1787, 1788), с. Війтівці Вінницького повіту, нині Липовецького р-ну Вінницької обл. – 06(18).06.1839, с. Дарове, Тульської губ.), колезького асесора, видатного лікаря. Навчався в Подільській семінарії, протягом 1809–

1813 рр. – у Московському відділенні імператорської Медико-хірургічної академії. Учень Є. Й. Мухіна. У 1812 р. був направлений у Московський Головінський шпиталь, згодом – у Вереївський повіт для припинення епідемії, за що отримав схвальний атестат. Упродовж 1813–1816 рр. – штаб-лікар Бородинського піхотного полку, до 1820 р. – ординатор Московського військового шпиталю. М. А. Достоевський через усе своє життя проніс велике захоплення красою природи і «елліністичною поезією України» (Л. Ф. Достоевська).

У 1820 р. одружився з Марією Федорівною Нечаєвою, у жовтні 1821 р. в сім'ї з'явився на світ син Федір, який став письменником зі світовим ім'ям. У 1821–1830 рр. працював у московській Маріїнській лікарні для бідних, яка стала першою ластівкою безоплатної медицини. У 20-ті рр. 20 ст. ця лікарня стала називатися «Лікарня соціальних хвороб імені Ф. М. Достоевського».

За сумлінну багаторічну лікарську працю М. Достоевський отримав чин колезького асесора, урядову нагороду та дворянство з правом володіти землею

у Каширському повіті Тульської губернії. У 1837 р. за станом здоров'я залишив лікарську діяльність.

Література

1. **225 років** від дня народження Михайла Андрійовича Достоевського // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2014 року : хронол. довід. / уклад.: О. Ю. Антонюк, Г. М. Авраменко. – Вінниця, 2013. – С. 9.
2. **Достоевський** Михайло Андрійович (1789–1839) // Медицина в Україні : біобібліогр. словник. Вип. 2. Друга половина XIX століття. Літери А–К / авт.-упоряд. С. М. Булах, С. Г. Васильєва, Л. П. Долинна ; відп. за вип. С. М. Булах. – Київ, 2005. – С. 50–51. – (Медична біографістика).
3. **Марценюк К.** Достоевський і Брацлав / К. Марценюк // Прапор перемоги. – 1992 – 28 лип. – С. 3.
4. **Пономарева Г. Ф. М.** Достоевский – сын врача и врачеватель больного мира. (К 185-летию со дня рождения) / Г. Пономарева // Врач. – 2007. – № 1. – С. 76–78.

 29.11 – 155 років від дня народження **Оводова Миколи Васильовича** (17(29).11.1864, Воронежська губернія – 29.03.1941, м. Одеса), лікаря, міського голови Вінниці (1899–1917).

Здобув медичну освіту в Київському університеті Св. Володимира та був направлений у Подільську губернію.

7 березня 1889 р. департамент Подільського губернського управління призначив М. В. Оводова Ямпільським міським лікарем. У квітні наступного року Оводов був переведений на таку саму посаду до м. Вінниця. Крім того, в 1890 р. він став лікарем місцевого реального училища, а в 1897 р. був

призначений консультантом з хірургічних хвороб при Вінницькій окружній психіатричній лікарні. За боротьбу з холерою був нагороджений орденами Св. Анни 3-го ступеня (1894), Св. Станіслава 2-го ступеня (1897) і Св. Анни 2-го ступеня (1902). У 1899 р. був обраний міським головою на чотирирічний термін, пізніше неодноразово переобирався і займав цей пост до 8 березня 1917 р. Саме під час головування Оводова відбувся значний поступ у розвитку м. Вінниця. Значними подіями в житті міста були: спорудження Народного дому на Замості (1902), міського театру (1910), електростанції та перших електричних ліхтарів (1910), першої черги водогону (1910–1911), міської думи на Поштовій вулиці (1911), готелю «Савой» (1913), який був найоригінальнішою будівлею того часу, обладнаною центральним водяним опаленням та електричним ліфтом; трамвайне сполучення центру та Замостя (1912); закладення міського парку; відкриття телефонної станції. Протягом 1912–1916 рр. видавалася газета «Юго-Западный край», що була органом Вінницької міської думи. Її ім'ям названа одна з вулиць м. Вінниця.

Література

1. **Лікар М. В. Оводов**, міський голова Вінниці : рек. список літератури / ВНМУ ім. М. І. Пирогова, наукова бібліотека ; уклад. О. А. Юрчишина. – Вінниця, 2014. – 10 с.
2. **Микола Оводов** // Вінницька газета. – 2015. – 2 верес. – С. 7 : портр. – Спец. вип. до Дня міста.
3. **Солейко О. В.** Міський голова лікар Оводов / О. В. Солейко, Л. П. Солейко, С. О. Царенко // Мистецтво лікування. – 2010. – № 9. – С. 70–73.

Грудень

Медичні прилади
та обладнання (кінець XIX ст.).

СНІГ

*Падає сніг – перші сльози зими...
Як йому жити недовго, недовго –
Падає сніг... Місяць їде сльозами,
Срібну на небі лишає дорогу.
Падає сніг – наче юність сама,
Препетно-чистий, мов пух лебединий,
Падає сніг – і сивіє зима,
Лічить сніжинки, – мов роки людини.
Падає сніг – на тепло людських рук,
Пане – і руки вмиває водою,
Падає сніг – на берези, на брук,
Білою казкою, сміхом-журбою.
Стане – й струмками розбудить весну,
А люди не будуть за снігом тужити, –
Стане сніжинка у краплю ясну,
В землю стече, щоб у квіті ожити.*

Тетяна Сокур

 02.12 – 80 років від дня народження **Цимбалюка Леоніда Тимофійовича** (02.12.1939, с. Перекоринці Муровано-куриловецького р-ну Вінницької обл. – лютий 2009), хірурга вищої кваліфікаційної категорії.

Закінчив Чернівецький медичний інститут (1961). Працював на Чернігівщині, у Жмеринському, Барському та Літинському районах Вінницької області. Упродовж 1972–2007 рр. – завідувач хірургічного відділення Хмільницької центральної районної лікарні. Виконав 27 тисяч операцій.

Автор 3-х наукових праць. Нагороджений почесними знаками «Отличник здравоохранения СССР», «Отличник санитарной обороны СССР», медаллю ім. М. І. Пирогова, багатьма Почесними грамотами. Заслужений лікар України (1995).

Література

1. **Михалиця О.** Людина, яка жила для інших // Життєві обрії. – 2010. – 19 лют.
2. **Цимбалюк Л. Т.** Я був, є і залишаюсь лікарем-хірургом : [бесіда з хірургом Хмільниц. ЦРЛ Л. Т. Цимбалюком] / Л. Т. Цимбалюк // Життєві обрії. – 2007. – 14 квіт.
3. **Червінчук І.** Заслужений лікар України Леонід Цимбалюк: «Хірург без душі – це різник» / І. Червінчук // Подільська порадиця. – 2005. – 2 берез. – С. 3.

 10.12 – 150 років від дня народження **Лонжинського Маріана** (10.12.1869, с. Шипинки Могилівського повіту, нині село Барського р-ну Вінницької обл. – 22.03.1966, м. Варшава, Польща), хірурга, доктора медичних наук (1901), мемуариста.

Закінчив медичний факультет Київського університету Св. Володимира (1893). У січні 1894 р. розпочав лікарську практику в містечку Сатанів на Поділлі. Упродовж 1904–1916 рр. – асистент хірургічної клініки Київського університету Св. Володимира під керівництвом професорів Л. Малиновського (директор клініки) й Ф. Борнгаупта, працював на швидкій допомозі. Упродовж 1918–1920-х рр. брав участь у боротьбі з епідемією тифу на Поділлі, з 1920 р. – у м. Варшава.

На схилі років видав свої спогади «Sto lat bez mała. Wspomnienia lekarza z lat 1869–1956» («Сто років без малого. Спогади лікаря з 1869–1956 років») (Варшава, 1961), де в кількох розділах дав описи Поділля й Київщини.

Література

1. **Колесник В.** Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. слов. / В. Колесник. – Вінниця : Розвиток, 2007. – С. 355. – Бібліогр. в кінці ст.
2. **Колесник В.** Лонжинський Маріан / В. Колесник // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2016. – Т. 17: Лег-Лощ. – С. 662. – Бібліогр.: в кінці ст.

 25.12 – 95 років від дня народження **Діордієнка Івана Опанасовича** (25.12.1924, с. Баштанків Піщанського р-ну Вінницької обл. – 2001, м. Сімферополь), невропатолога, доктора медичних наук (1973), професора (1975).

Закінчив Кримський медичний інститут (1953), де відтоді й працював. Завідувач кафедри невропатології (1979–1989), професор тієї ж кафедри (1989–1997).

Вивчав клініку, патогенез та проблеми лікування цереброваскулярної патології.

Література

1. **Бабанін А. А.** Діордієнко Іван Опанасович / А. А. Бабанін // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2007. – Т. 7: Г-Ді. – С. 692–693 : фот. – Бібліогр. в кінці ст.

2019 рік

Пам'ятна дошка
на надкоптажній будівлі
першої свердловини радонової
мінеральної води у м. Хмільник

РОКИ

*А роки, як коні, впряглись в доли – сани...
А зірки над степом – кривими сльозами,
У млині життєвім надто вже завізно,
До коней гукаю:
«Тільки б ще не пізно!»
Тільки б не проїхатъ попри те, для чого
Ми живемо в світі доброго і злого,
Тільки б зірка моя сяяла пожегом,
Щоб сказали люди, що жила не даром.
А роки, як листя всипали дорогу,
І змітає вітер з долу, від порогу,
А роки, як коні, наче баскі коні,
А віжки напнуті труть мені долоні.*

Петяна Сокур

✚ **180 років** від дня народження **Лазовського Юзефа** (1839 – 20.02.1899, м. Вінниця). Працював повітовим лікарем у Київській губернії, у Вінницькому повіті, згодом відкрив приватну практику. Безкоштовно лікував бідноту. Колезький радник. Протягом кількох каденцій обирався до Вінницької міської думи.

Література

1. **Колесник В.** Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. слов. / В. Колесник. – Вінниця : Розвиток, 2007. – С. 336–337.

✚ **165 років** від дня народження **Гребінюка (Грибинюка) Юхима Семеновича** (1854 (за ін. даними – 1852), м. Немирів, нині Вінницької обл. – 1912), епідеміолога, етнографа, громадського діяча. Закінчив Київський університет Св. Володимира (1883). До 1890 р. займався приватною практикою. Упродовж 1891–1896 рр. працював сільським лікарем у Волинській губернії. У 1894–1895 рр. брав участь у ліквідації епідемії холери. З 1897 р. – міський лікар у м. Санкт-Петербург. Співпрацював у газеті «Рада». Член українського земляцтва у м. Санкт-Петербург, Благодійницького товариства українського клубу «Громада». Уклав збірки «Татові казки» та «Пісні мого роду». Зібрав колекцію етнографічних матеріалів Правобережної України. Автор наукових праць санітарно-гігієнічного змісту.

Література

1. **Булах С. М.** Гребінюк (Грибинюк) Юхим Семенович / С. М. Булах // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2006. – Т. 6: Го-Гю. – С. 391. – Бібліогр.: в кінці ст.
2. **Чикаленко Є. Х.** Щоденник (1907–1917) / Є. Чикаленко. – Київ: Темпора, 2011. – Про Ю. С. Гребінюка. – С. 206.

✚ 165 років від дня народження **Купріянова Іполита Дмитровича** (1854, м. Вінниця – після 1913), доктора медицини (1890). За походженням дворянин.

Закінчив Ковенську гімназію, медичний факультет Імператорського Московського університету (1878). Служив військовим медиком. Згодом працював старшим лікарем лазарета Ішимської конвойної команди (з 1882 р.), старшим лікарем лазарета 6-го Західно-Сибірського лінійного батальйону (з 1883 р.), згодом – головним лікарем Омського військового шпиталю. У 1889 р. проходив підвищення кваліфікації в Імператорській Медико-хірургічній академії. У 1890 р. склав іспити на ступінь доктора медицини (дисертація «О росте нижних чинов во время прохождения службы, об отношении веса к различным измерениям человеческого тела и о значении веса, как критерия годности новобранцев к военной службе»). Праці: «К вопросу об остроте зрения в войсках» (1887), «Операция катаракты, осложненная Synechia posterior и iridectomy с оптической целью при leucoma adhaerens» (1889).

Література

1. *Curriculum vitae* : [коротка біогр. довідка про І. Д. Купріянова] // Купріянов І. Д. О росте нижних чинов во время прохождения службы, об отношении веса к различным измерениям человеческого тела и о значении веса, как критерия годности новобранцев к военной службе : дисс. на степень д-ра медицины И. Д. Куприянова : по материалам, собранным в г. Верном Семиреченской обл. и в С.-Петербурге. – Санкт-Петербург : [тип. С. И. Николаева], 1891. – С. 64.

 160 років від дня народження **Блаудзевича Емануїла Костянтиновича** (1859, м. Могилів, нині м. Могилів-Подільський Вінницької обл. – 15.10.1917, м. Кам'янець-Подільський), хірурга. Закінчив медичний факультет Київського університету Св. Володимира (1880). Працював міським лікарем в м. Проскурів, нині м. Хмельницький.

Упродовж 1886–1888 рр. працював сільським лікарем і одночасно навчався на курсах з хірургії у професора К. М. Сапежка, після закінчення яких працював хірургом, з 1898 р. – головним лікарем Кам'янець-Подільської земської лікарні і завідувачем хірургічного відділення. З 1904 р. працював головним лікарем Кам'янець-Подільської общини медичних сестер Червоного Хреста, яка мала свою власну лікарню та викладав на курсах з хірургії в Кам'янець-Подільському фельдшерсько-акушерському училищі.

З початком російсько-японської війни у 1904 р. організував санітарний загін Кам'янець-Подільського товариства Червоного Хреста. Цей загін надавав допомогу більше 1000 пораненим російським воїнам у м. Харбін, де було створено військовий лазарет на 200 ліжок. У 1906 р. познайомився з головним лікарем Вінницької земської лікарні Л. Малиновським, і до кінця його життя підтримував із ним дружні стосунки. Під час Першої світової війни у Кам'янець-Подільській лікарні розмістився військовий шпиталь Південно-західного фронту. Незважаючи на погане здоров'я (ампутоване ліве стегно на рівні верхньої третини), майже цілодобово оперував, а також консультував і оперував хворих та поранених і в

інших шпиталях міста. Нагороджений орденами Святого Станіслава 4-го ступеня, Святої Анни 2-го ступеня.

Література

1. **Мазурик Є.** Його нагородив Микола II (з життя і діяльності Емануїла Блавдзевича – головного лікаря і хірурга земської міської лікарні (1898-1917 рр.) / Є. Мазурик // Кам'янець-Подільський вісник. – 1998. – 15 серп.

🚩 **160 років** від дня народження **Юцевича Осипа Антоновича** (1859, м. Браїлів, нині смт Жмеринського р-ну Вінницької обл. – 04.06.1909, м. Єлисаветград, нині м. Кропивницький), окуліста, хірурга.

Закінчив медичний факультет Київського університету Св. Володимира (1892). Працював земським лікарем у м. Мала Виска, нині Кіровоградської обл., завідував Єлисаветградською земською лікарнею, був дійсним членом Єлисаветградського наукового медичного товариства. У 1904 р. очолив лікарню Св. Анни Єлисаветградського комітету Російського Товариства Червоного Хреста. У 1907 р. був обраний головою на 8-му з'їзді російських хірургів. Один із засновників Єлисаветградської громадської бібліотеки (1897). Автор численних наукових праць. Похований у Браїлові в родинному склепі на Москалівському кладовищі

Література

1. **Босько В.** Історичний календар Кіровоградщини на 2014 рік. Люди, події, факти / В. Босько. – Кіровоград, 2013. – С. 249–250 : фот.

2. **Вінниччина** в датах : хронолог. довідник / Вінниц. обл. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. С. Шлеймович ; ред. М. Г. Спиця. – Вінниця, 2000. – С. 53.

 155 років від дня народження **Морейніса Марка Мойсейовича** (1864 м. Бар, нині Вінницької обл. – 05.06.1930, там само), лікаря, шкільного товариша українського письменника-класика М. М. Коцюбинського. Навчалися разом із ним у Барському однокласному міністерському училищі, нині Барська школа № 1. Кілька десятиліть працював у м. Бар, де й похований. Автор спогадів про М. М. Коцюбинського.

Література

1. **Григоренко О. П.** Місто Бар Подільської губернії на сторінках адрес-календарів кінця XIX ст. : [є згадка про М. М. Морейніса] / О. П. Григоренко // Наукові записки : зб. наук. пр. Сер. Історія / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського ; за заг. ред. П. С. Григорчука. – Вінниця, 2011. – Вип. 19. – С. 293, 294.
2. **Нетубський Б.** Самобутність учителів та учнів із народу Мойсеевого на Барщині в далекі часи повоєнні і не тільки : [є про М. М. Морейніса та фот. його могили] / Б. Нетубський // Барчани. – 2016. – 12 лют. (№ 6). – С. 8–9.

 125 років тому (1894) **В. К. Високович** незалежно від австрійського епідеміолога А. Вейксельбаума **довів мікробну етіологію цереброспінального менінгіту.**

Література

1. **Видатні** вихованці Харківської вищої медичної школи : біобібліогр. довід. / за заг. ред. В. М. Лісового. – Харків : ХНМУ, 2010. – С. 38.

 120 років від дня народження **Бриллiант-Гутберг Мина Натанiвни** (1899, м. Вiнниця – ?), офтальмолога. Працювала окулістом у психоневрологічній лікарні.

Після арешту її чоловіка, директора Вiнницького медичного інституту Г. Д. Бриллiанта, була заарештована 03.10.1937 р. Звинувачена за ст. 54-12 КК УРСР. За постановою особливої наради НКВС СРСР за зв'язок з «ворогом народу» 27.12.1937 р. засуджена на 5 років заслання в Казахстан. Покарання відбувала у с. Самарське Східно-Казахської обл. Реабілітована 11.07.1957.

Література

1. **Бриллiант-Гутберг** Мина Натанiвна // Реабілітовані історією: у 27 т. Вiнницька область. – Вiнниця, 2007. – Кн. 2. – С. 270.
2. **Бриллiант-Гутберг** Мина Натанiвна // Українські лікарі : біобібліогр. довід. / Я. Ганiткевич, П. Пундiй. – Львів, 2008. – Кн. 3 : Учасники національно-визвольної боротьби та українського державотворення, репресовані та реабілітовані лікарі України. – С. 247.
3. ДАВiО, ф. Р-6023, оп. 4, спр. 6345.
4. ДАВiО, ф. П-1136, оп. 53, спр. 413, арк. 26.

 105 років тому (1914) була заснована **Хмiльницька земська лікарня** на 15 ліжок. Штат лікарні й амбулаторії складався з одного лікаря, двох фельдшерів і однієї акушерки. Обслуговувалося лише сiльське населення. Мiське населення користувалося послугами приватних лікарів. Існувала земська лікарня на кошти Лiтинського повітового земства.

Література

1. **Хмiльницька** центральна районна лікарня [Електронний ресурс] // Вiнницька обласна наукова медична бібліотека: веб-сайт. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2zIji5R> (дата звернення: 21.03.13), вiльний. – Назва з титул. екрана.

✚ **105 років** тому (1914) була збудована земська лікарня на 40 ліжок у м. Могилів, нині м. Могилів-Подільський Вінницької обл. У її складі, крім терапевтичного і хірургічного відділення, був заразний барак (інфекційне відділення), окрема палата для венеричних хворих, відокремлена пологова палата. Саме ця лікарня заклала основу для розвитку охорони здоров'я району. Головним лікарем закладу був призначений І. Р. Добровольський.

Література

1. **Могилів-Подільська** окружна лікарня інтенсивного лікування [Електронний ресурс] // Вінницька обласна наукова медична бібліотека: веб-сайт. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2zIji5R> (дата звернення: 21.03.13), вільний. – Назва з титул. екрана.

✚ **100 років** від дня народження **Задорожного Володимира**

Володимировича (1919, м. Вінниця – 2004), уролога. Закінчив Харківський державний медичний інститут (1944). Учасник Другої світової війни. Служив старшим лікарем 7-го розвідувального авіаполку, лейтенант. Упродовж серпня-вересня 1945 р. брав участь у бойових діях (2-й Далекосхідний фронт). Асистент кафедри госпітальної хірургії Харківського державного медичного інституту (1956-1985).

Нагороджений медаллю «За перемогу над Японією».

Література

1. **Задорожный** Владимир Владимирович // Книга Памяти Хабаровского края. – Хабаровск. – Кн. 4. – С. 175.
2. **Задорожный** Владимир Владимирович (1919–2004) // Бойко Т. А. На всю оставшуюся жизнь (к 65-летию Победы) / Т. А. Бойко. – Хабаровск, 2010. – С. [37].

 130 років тому **(1889)** відкрито земську лікарню в м. **Козятин**. У 1924 р. в лікарні працювали два лікарі, два фельдшери, тут нараховувалося 20 ліжок. Утримувалася лікарня на кошти місцевого бюджету.

Література

1. **Вільчинська З.** З історії медичних закладів : [про Козят. центр. район. лікарню] / З. Вільчинська // Вісник Козятинщини. – 2009. – 30 квіт. – С. 6.
2. **Іванчук О.** Лікарі були і є охоронцями людського життя : [про історію створення Козятин. лікарні] / О. Іванчук // Вісник Козятинщини. – 2009. – 29 жовт. – С. 3.
3. **Районній** лікарні – 100 років : [історія Козятин. центр. район. лікарні] // Вісник Козятинщини. – 2008. – 19 черв.

 95 років тому **(1924)** побудована лікарня на 25 ліжок у м. **Погребище**. Головним лікарем був призначений **Абрам Маркович Шоф**.

Література

1. **Погребищенська** центральна районна лікарня [Електронний ресурс] // Вінницька обласна наукова медична бібліотека: веб-сайт. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2zIji5R> (дата звернення: 21.03.13), вільний. – Назва з титул. екрана.

85 років тому (1934) відкрито лікувальні джерела у м. Хмільник.

Література

1. **Вінниччина** в датах : хронолог. довідник / Вінниц. обл. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. С. Шлеймович ; ред. М. Г. Спиця. – Вінниця, 2000. – С. 31.
2. **80 років** тому (1934) у м. Хмільник було відкрито родовище мінеральних радонових вод // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2014 року : хронол. довід. / уклад.: О. Ю. Антонюк, Г. М. Авраменко. – Вінниця, 2013. – С. 13.

65 років тому (1954) на Вінниччині функціонувало 67 рентгендіагностичних і рентгентерапевтичних кабінетів.

Література

1. **Актуальні** питання медицини : зб. наук. робіт лікарів та вчених провідних клінік Вінниччини : до 80-річного ювілею обл. клін. лікарні ім. М. І. Пирогова / Вінниц. обл. клін. лікарня ім. М. І. Пирогова. – Вінниця : [б. и.], 1997. – С. 29.

65 років тому (1954) розпочала свою роботу Вінницька центральна районна лікарня.

Література

1. **Про лікарню:** історія закладу // Вінницька центральна районна клінічна лікарня : сайт. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2RIQ4ur> (дата звернення: 21.03.13), вільний. – Назва з титул. екрана.

ВСЕСВІТНІ ДНІ ТА ПРОФЕСІЙНІ СВЯТА

30 січня	Всесвітній день допомоги хворим на проказу
4 лютого	Всесвітній день боротьби із захворюванням на рак
9 лютого	Міжнародний день стоматолога
11 лютого	Всесвітній день хворого Міжнародний день жінок і дівчат в науці
15 лютого	Міжнародний день дітей, хворих на рак
28 лютого	Всесвітній день рідкісних захворювань
1 березня	Всесвітній день імунітету
3 березня	Міжнародний день охорони здоров'я вуха і слуху
6 березня	Всесвітній день боротьби з глаукомою
15 березня	Міжнародний день сну
20 березня	Всесвітній день здоров'я ротової порожнини
21 березня	Міжнародний день людини з синдромом Дауна
24 березня	Всесвітній день боротьби із захворюванням на туберкульоз День фтизіатра
26 березня	День хворих епілепсією (фіолетовий день)
27 березня	День нефролога
2 квітня	Всесвітній День розповсюдження знань про аутизм
7 квітня	Всесвітній день здоров'я
11 квітня	Всесвітній день боротьби з хворобою Паркінсона
16 квітня	Всесвітній день голосу

17 квітня	Всесвітній день боротьби з гемофілією
20 квітня	Український День навколишнього середовища (День довкілля)
23 квітня	Всеукраїнський день психолога
25 квітня	Всесвітній день боротьби проти малярії Міжнародний день ДНК
28 квітня	Всесвітній день охорони праці День швидкої допомоги
5 травня	Всесвітній день акушерки Міжнародний день боротьби за права інвалідів
6 травня	Міжнародний день без дієт
8 травня	Міжнародний день Червоного Хреста і Червоного Півмісяця
12 травня	Всесвітній день медичних сестер Міжнародний день запобігання синдрому хронічної втоми Міжнародний День сім'ї
17 травня	Всесвітній день боротьби з артеріальною гіпертонією День пульмонолога
18 травня	День науки в Україні
19 травня	День боротьби з гепатитом День пам'яті померлих від СНІДу
20 травня	Всесвітній день травматолога
22 травня	Міжнародний день біологічного різноманіття
23 травня	Міжнародний день по викоріненню акушерських свищів
25 травня	Всесвітній день щитовидної залози
29 травня	Міжнародний день розсіяного склерозу

30 травня	Всесвітній день боротьби проти астми і алергії
31 травня	Всесвітній день без тютюну
1 червня	День захисту дітей Міжнародний день захисту дітей
4 червня	Міжнародний день безневинних дітей – жертв агресії
5 червня	Всесвітній день охорони навколишнього середовища
13 червня	Міжнародний день поширення інформації про альбінізм
14 червня	Всесвітній день донора крові
15 червня	День захисту людей похилого віку (Всесвітній день розповсюдження інформації про зловживання відносно літніх людей)
16 червня	День медичного працівника День ВНМУ ім. М. І. Пирогова
26 червня	Міжнародний день боротьби проти зловживання наркотиками та їх незаконного обігу
29 червня	День винахідника і раціоналізатора
4 липня	День судового експерта України
25 липня	День зубного техніка
28 липня	Всесвітній день боротьби з гепатитом
1-7 серпня	Всесвітній тиждень підтримки грудного вигодовування
6 серпня	Міжнародний день «Лікарі світу за мир»
8 серпня	Міжнародний день офтальмології
9 серпня	День святого Пантелеймона Цілителя
10 серпня	День фізкультурника

13 серпня	Всесвітній день шувльги
1 вересня	День знань
7 вересня	День міста Вінниця
9 вересня	Всесвітній день фізичного терапевта
10 вересня	Міжнародний день краси. День косметолога
14 вересня	Всесвітній день запобігання самогубствам Всесвітній день надання першої медичної допомоги День фізичної культури і спорту України
21 вересня	Всесвітній день боротьби з лімфомами День винахідника і раціоналізатора України
26 вересня	День фармацевтичного працівника України Всесвітній день контрацепції
28 вересня	Всесвітній день боротьби проти сказу
29 вересня	День оториноларинголога Всесвітній день серця Міжнародний день глухих
2 жовтня	День уролога
4 жовтня	Всесвітній день посмішки
5 жовтня	Всесвітній день вчителя День вчителя Український день вчителя (День працівників освіти чи День освітянина) Всесвітній день стомованих хворих
7 жовтня	Міжнародний день лікаря
10 жовтня	Всесвітній день психічного здоров'я Всесвітній день зору
12 жовтня	Всесвітній день боротьби з артритом Всесвітній день хоспісів та паліативної допомоги

13 жовтня	День працівників державної санітарно-епідеміологічної служби України
15 жовтня	Всесвітній день боротьби з раком грудей Всесвітній день миття рук Міжнародний день білої тростини
16 жовтня	Всесвітній день анестезіолога і реаніматолога Всесвітній день здорового харчування День алерголога
20 жовтня	Всесвітній день профілактики остеопорозу Всеукраїнський день боротьби із захворюванням на рак молочної залози
29 жовтня	Міжнародний день боротьби з псоріазом Всесвітній день боротьби з інсультом
1 листопада	День вегана
10 листопада	Всесвітній день науки
12 листопада	Всесвітній день боротьби з пневмонією
13 листопада	Міжнародний день сліпих
14 листопада	Всесвітній день боротьби із захворюванням на цукровий діабет
14 листопада	Міжнародний день логопеда
17 листопада	Всесвітній день боротьби проти ХОЗЛ Всесвітній день недоношених дітей
20 листопада	Міжнародний день педіатра Всесвітній день дитини
21 листопада	Міжнародний день відмови від паління
1 грудня	Всесвітній день боротьби зі СНІДом День невролога
3 грудня	Міжнародний День людей з інвалідністю
11 грудня	Всесвітній день хворого на бронхіальну астму

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК ЮВІЛЯРІВ 2019 РОКУ

Антоненко-Давидович Борис Дмитрович.....	61
Антонович Володимир Боніфатійович.....	10
Барінов Едуард Федорович.....	41
Бетельман Абрам Ісакович.....	56
Блаудзевич Емануїл Костянтинович.....	94
Брилліант-Гутберг Мина Натанівна.....	97
Верхратський Сергій Аврамович.....	73
Високович Володимир Костянтинович.....	14, 96
Вікул Іван Павлович.....	20
Волошин Яків Маркович.....	47
Глузман Фішель Абрамович.....	21
Грандо Олександр Абрамович.....	72
Гребінюк (Грибинюк) Юхим Семенович.....	92
Гудзь Петро Захарович.....	44
Данилов Леонід Григорович.....	24
Діордієнко Іван Опанасович.....	89
Достоевський Михайло Андрійович.....	82
Дрижова Людмила Петрівна.....	53
Жиляєв Микола Іванович.....	63
Задорожний Володимир Володимирович.....	98
Зак Костянтин Петрович.....	57
Зеленюк Олексій Миколайович	34
Ігнатенко Іван Овсійович.....	48
Каган Соломон Соломонович.....	16
Кнотте Адольф.....	38
Коваль Юліан Терентійович.....	53
Ковальчук Тамара Антонівна.....	6

Костюк Анатолій Никифорович.....	32
Країнський Микола Васильович.....	39
Купріянов Іполит Дмитрович.....	93
Лазаревич Іван Павлович.....	27
Лазовський Юзеф	92
Лонжинський Маріан.....	88
Ляховський Віталій Іванович.....	80
М'ястківський Андрій Пилипович.....	8
Мерков Аркадій Михайлович.....	12
Морейніс Марк Мойсейович.....	96
Оводов Микола Васильович.....	83
Омельянчик Людмила Олександрівна.....	25
Педаченко Євген Георгійович.....	75
Пічкур Леонід Дмитрович.....	60
Поліщук Микола Єфремович.....	37
Поповський Станіслав.....	54
Прокопчук В'ячеслав Савович.....	64
Руданський Степан Васильович.....	6
Слободянюк Микола Миколайович.....	31
Стаховський Микола Ананійович.....	42
Торохтін Михайло Дмитрович.....	67
Фабрикант Мойсей Борисович.....	81
Фудаковський Герман.....	77
Цимбалюк Леонід Тимофійович.....	87
Штабський Борис Михайлович.....	49
Юцевич Осип Антонович.....	95
Ющенко Олександр Іванович.....	19

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Січень.....	4
Лютий.....	17
Березень.....	22
Квітень.....	29
Травень.....	35
Червень.....	45
Липень.....	51
Серпень.....	58
Вересень.....	65
Жовтень.....	70
Листопад.....	78
Грудень.....	85
2019 рік.....	90
Всесвітні дні та професійні свята.....	101
Іменний покажчик ювілярів 2019 року.....	106